

ZBIÓR
RAPORTÓW NAUKOWYCH

Tendencje, zbiory danych,
innowacje, praktyka w nauce.

Люблин
29.04.2014 - 30.04.2014

Część 4

СБОРНИК
НАУЧНЫХ ДОКЛАДОВ

Тенденции, наработки, инновации,
практика в науке

Lublin
29.04.2014 - 30.04.2014

Часть 4

УДК 340+347+342+343+347.73+349.4+32+082
ББК 94
Z 40

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103
e-mail: info@conferenc.pl

Cena (zl.): bezpłatnie

Zbiór raportów naukowych.

Z 40 Zbiór raportów naukowych. „Tendencje, zbiory danych, innowacje, praktyka w nauce„, (29.04.2014 - 30.04.2014) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2014. - 48 str.

ISBN: 978-83-64652-31-8 (t.4)

Zbiór raportów naukowych. Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 29.04.2014 - 30.04.2014 roku. Białystok.

Część 4.

УДК 340+347+342+343+347.73+349.4+32+082
ББК 94

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana.

Wszelkie prawa do materiałów w formie elektronicznej opublikowanych w zbiorach należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

Obowiązkowym jest odniesienie do zbioru.

Warszawa 2014

ISBN: 978-83-64652-31-8 (t.4)

"Diamond trading tour" ©

SPIS /СОДЕРЖАНИЕ

SEKSCJA 26. PRAWOZNAWSTWO. (ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ)

1. Штефан Е.А. 4
СОДЕРЖАНИЕ ИСКА КАК ЭЛЕМЕНТ ИСКА
2. Бойко Н.Н. 7
ЭЛЕМЕНТЫ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЧАСТНОЙ ЖИЗНИ
3. Балацька З.О. 9
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ
4. Шубін Б. С. 13
ГЕНЕЗА СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
5. Ponomarev O. V., Shamsudinova M. 17
CURRENT ISSUES OF CURRENCY CONTROL IN RUSSIAN FEDERATION
6. Dunaeva Z. 20
WHY IT IS NECESSARY TO ESTABLISH RESPONSIBILITY FOR SHAM MARRIAGES?
7. Лукаш Я. Л., ЛяхІ. В. 23
ФІКТИВНИЙ ШЛЮБ І ШЛЮБ ІЗ РОЗРАХУНКУ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

SEKSCJA 10. KULTUROZNAWSTWO. (КУЛЬТУРОЛОГИЯ)

8. Зангиева З.Н., Дзацев Д.Р. 25
ВОЗВРАЩЕНИЕ К СВОИМ КОРНЯМ

SEKSCJA 14. NAUK POLITYCZNYCH. (ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ)

9. Прокопенко О. А. 31
К ПРОБЛЕМЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СУЩНОСТИ АРХЕТИПА КАК ФАКТОРА ФОРМИРОВАНИЯ ИДЕНТИЧНОСТИ ЧЕЛОВЕКА В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ
10. Аркадьєва О.О. 36
ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЧИТАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ДЦП

SEKSCYA 28. TURYSTYKA (ТУРИЗМ)

11. Veres K., Serha T. 42
EVENT TOURISM AS A TOOL FOR PATRIOTIC EDUCATION OF YOUTH

Штефан Е.А.

к.ю.н., доцент, заведующая авторского права и смежных прав НИИ интеллектуальной собственности НАПрН Украины

СОДЕРЖАНИЕ ИСКА КАК ЭЛЕМЕНТ ИСКА

Ключевые слова / keywords: гражданский процесс / civil procedure; иск / lawsuit; учение об иске / studies about a lawsuit; элементы иска / elements of lawsuit; содержание иска / table of contents of lawsuit;

Начиная со времен Древнего Рима по сегодняшний день, внимание ученых привлекают различные аспекты учения об иске. Не является исключением и элементы иска. Особого внимания заслуживает такой спорный элемент иска как «содержание иска».

Содержание иска как элемент иска выделяли еще дореволюционные процессуалисты. Так, например, Е.В. Васьковский определял содержание иска как его цель, т.е. действия суда, совершить которые требует истец – вынести определенное решение. Истец от суда может требовать: признать за ним право собственности, право владения или какое-либо иное право, присудить определенную вещь или денежную сумму и т.д. [1]. Таким образом, цель как содержание иска, отождествлялась с действиями суда по вынесению решения по требованиям истца.

В советский период определение содержания иска было в некоторой степени преобразовано. Под ним понимали действия суда, совершение которых требует истец, т.е. вынесение решения о признании наличия правоотношений между ним и ответчиком или о взыскании с ответчика определенной денежной суммы и т.д. [5, с. 10]. Приведенное определение является наиболее полным, поскольку другие ученые предлагали более сокращенные варианты определения содержания иска. Например, А.Ф. Клейнман считал, что содержание иска это деятельность суда, осуществить которую требует истец [9, с. 154].

В то же время, в середине прошлого века выделение в качестве элемента иска его содержания было подвергнуто критике, в результате чего образовались две

группы ученых, одна из которых поддерживала наличие такого элемента иска, а другая – опровергала его существование. Следует отметить, что такое восприятие «содержания иска» в науке гражданского процессуального права сохранилось и сегодня. Прежде чем высказать свою позицию относительно такого элемента иска как его содержание рассмотрим наиболее распространенные точки зрения его противников.

Так, А.А. Добровольский утверждал, что теоретически возможно выделение третьего элемента иска, поскольку, кроме требования истца к ответчику в иске содержится и требование истца к суду, однако в этом нет необходимости ни в теоретическом, ни в практическом плане [7, с. 49]. В тоже время приведенную точку зрения сам же ученый и опровергает, указывая, что требование, адресованное к суду, характеризует процессуальную сторону иска, а требование истца к ответчику – материально-правовую и эти два требования выступают как одно целое [6, С. 464]. Таким образом, содержание иска – это требование лица к суду об осуществлении им конкретных процессуальных действий, направленных на защиту субъективных прав истца в спорных правоотношениях. Отсутствие такого требования лица к суду, о возбуждении гражданского процесса по делу лишает его свойств иска. Этого не опровергал и сам А.А. Добровольский говоря, что для определения иска недостаточно его материально-правовой стороны, необходима и процессуальная сторона, что позволяет требование о защите прав называть иском или исковым заявлением [6, с. 412-413].

Приведенный аргумент «за» наличие содержания иска, как его элемента, одновременно опровергает и другую распространенную в процессуальной литературе точку зрения, что содержание иска охватывается его предметом и основаниями [13].

Нельзя согласиться с еще одной точкой зрения, согласно которой выделение содержания иска как самостоятельного элемента иска не имеет ни практического, ни теоретического значения. Следует заметить, что подобную позицию занимают и некоторые современные процессуалисты [10, с.33-39; 8, с. 84].

Содержание иска является критерием классификации исков на виды. Сформулированные в содержании иска требования к суду осуществить определенные процессуальные действия, в установленном законом порядке, по защите прав и законных интересов определяют границы исследования по делу в судебном заседании, всестороннее его рассмотрение и разрешение, вынесение законного решения в соответствии с требованиями действующего законодательства.

Спорной представляется и точка зрения, в соответствии с которой от воли истца не зависят ни действия суда, ни форма защиты, следовательно, нет оснований выделять как элемент иска его содержание [2].

В гражданском процессе в соответствии с принципом диспозитивности истец сам выбирает форму защиты своего материального права. Суд ограничен теми требованиями, с которыми к нему обратился истец (ст. 11 ГПК Украины).

Недостаточно аргументированной является распространенная в процессуальной литературе точка зрения, в соответствии с которой содержание иска, как способ защиты прав является составной частью предмета иска [3, с. 272; 11; 12].

Предмет иска отражает материально-правовую сторону иска – обращение истца к ответчику с требованием, основанным на нормах материального права, а содержание иска – это процессуально-правовая составляющая, прояв-

ляющаяся в обращении истца к суду с требованием применить тот или иной способ защиты его прав.

Таким образом, как процессуальный способ возбуждения гражданского процесса по защите нарушенных или оспоренных прав и охраняемых законом интересов, иск должен содержать три элемента:

- содержание – требование к суду о защите прав, осуществлении им определенных действий с указанием способа защиты прав или интересов, т.е. вынесение судом определенного решения;
- предмет – материально-правовые требования к ответчику, вытекающие из существующих между сторонами спорных правоотношений;
- основание – обстоятельства (юридические факты), которыми истец обосновывает свои требования.

Список использованной литературы:

1. Васьковский Е.В. Учебник гражданского процесса. – М., 1917 // Allpravo.Ru, 2005 г. – Электронный ресурс – [Режим доступа]: <http://www.allpravo.ru/library/doc2472p/instrum4301/>;
2. Гражданский процесс. Учебник / Под ред. В. А. Мусина, Н. А. Чечиной, Д. М. Чечота.—М.: «ПРОСПЕКТ», 1998.— 480 с. – Электронный ресурс – [Режим доступа]: http://www.pravo.vuzlib.org/book_z2068_page_1.html;
3. Гражданский процесс: учеб. для студентов вузов, обучающихся по направлению 521400 «Юриспруденция» и по специальности 021100 «Юриспруденция» / [Абушенко Д.Б. и др.]; отв. ред. – В.В. Ярков. – 7-е изд., перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2009. – 784 с.;
4. Гражданский процесс: Учебник/ Отв. редакторы Чечина Н. А., Чечот Д. М. – М.: Проспект, 2000. – 544 с.;
5. Гурвич М.А. Учение об иске. (состав, виды): Учебн. пособ. – М.: РИО ВЮЗИ, 1984. – 197 с.;
6. Добровольский А.А. Теория иска в советском гражданском процессуальном праве // Курс советского гражданского процессуального права / Под ред. А.А. Мельникова. В 2-х томах – М.: Изд-во МГУ, 1981. – Т. 1. – 510 с.;
7. Добровольский А.А., Иванова С.А. Основные проблемы исковой формы защиты права. – М.: «Юридическая литература», 1979. – 160 с.;
8. Исполнение судебных актов, актов других органов и должностных лиц в отношении имущества других лиц: науч. практич. пособие / Е.М. Донцов, Т.К. Донцова. – М.: Волтерс Клувер, 2010. – 656 с.;
9. Клейнман А.Ф. Основные вопросы учения об иске в советском гражданском процессе. Учебное пособие. – М., 1959. – 26 с.;
10. Коваль В.В. Правовое значение элементов иска // Правова держава.- 2009.- №11.- С.33-39;
11. Латыпов Р.И. Гражданское процессуальное право – М.: изд-во «ТК Велби», 2011. – Электронный ресурс – [Режим доступа]: <http://be5.biz/pravo/g003/24.htm>;
12. Тихиня В.Г. Гражданский процесс. 2-е изд., перераб. – Минск: «Тетра Системс». 2013. – Электронный ресурс – [Режим доступа]: <http://webcache.googleusercontent.com>;
13. Треушников М.К. Гражданский процесс: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: ОАО «Издательский Дом “Городец”», 2007. — 784 с. – Электронный ресурс – [Режим доступа]: <http://uchebniki-besplatno.com/uchebniki-grajdanskiy-protsess/ponyatie-iska.html>.

ЭЛЕМЕНТЫ КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА НА НЕПРИКОСНОВЕННОСТЬ ЧАСТНОЙ ЖИЗНИ

Ключевые слова / Keywords: неприкосновенность частной жизни / privacy, охрана частной жизни / protection of private life, защита частной жизни / protection of private life, конституционные ограничения / constitutional restrictions.

Проблема прав и свобод личности, ее взаимоотношений с обществом и государством является сложной в теории и практике человеческого бытия. Ее содержание составляют предоставляемые государством человеку права и их гарантии, а также обязанности государства. Вопросы осуществления права на неприкосновенность частной жизни занимают заметное место и в судебной практике. Из анализа ст. 23 Конституции Российской Федерации можно сделать вывод о том, что неприкосновенность частной жизни включает в себя три элемента: охрану, защиту и гарантии от вмешательства.

Охрана частной жизни – это деятельность государства, направленная на предупреждение нарушений прав и свобод человека, на устранение причин, их порождающих, устранение препятствий и способствующие реализации личных прав человека (право на личную и семейную тайну, право на тайну переписки, право на неприкосновенность жилища и др.). Содержанием данного права охватывается также охрана тайны всех тех сторон личной жизни, оглашение которых человек считает нежелательным (тайны завещания, усыновления, иных нотариальных действий, врачебного диагноза, денежного вклада, записей, тайны исповеди, тайны предварительного следствия, коммерческой тайны и др.). В соответствии с действующим уголовным законодательством незаконное собирание или распространение сведений о частной жизни, совершенные из корыстной или иной личной заинтересованности и причинившие вред правам граждан, относятся к уголовно наказуемым деяниям.

Защита частной жизни – это деятельность государства, направленная на недопущение нарушения прав и свобод человека и гражданина, а также принудительный способ осуществления права, применяемый в установленном порядке компетентными органами либо самим управомоченным лицом. Иными словами, государство обязано обеспечивать неприкосновенность частной жизни человека от преступных посягательств путем раскрытия правонарушений, осуждения виновных.

Обязанность государства состоит не только в реальном обеспечении осуществления прав на неприкосновенность частной жизни, но и в невмешательстве в частную жизнь человека. Статьи 23 и 24 Конституции РФ содержат конституционные гарантии неприкосновенности частной жизни, личной и семейной тайны, защиты чести и доброго имени, а также запрет на сбор, хранение, использование и распространение информации о частной жизни лица без его согласия. Гарантией от вме-

шательства в частную жизнь призвано служить указание в Конституции РФ на то, что никто не обязан свидетельствовать против себя самого, своего супруга и близких родственников (ст. 51).

К конституционным ограничениям следует отнести и правило ч. 2 ст. 23 Конституции РФ, в соответствии с которой особой защите подлежит такая сфера частной жизни, как возможность передачи информации конкретному субъекту с помощью технических средств связи конфиденциально, то есть исключительно между этими субъектами. Сюда относятся письменные и устные сообщения, и при этом не имеет значения вид и способ связи.

Следует констатировать, что развитие Интернета породило новые проблемы в сфере доступа граждан к информации и защиты неприкосновенности частной жизни. Создание и использование информационных технологий и правовые средства их обеспечения нельзя рассматривать вне связи с правом на информацию и на неприкосновенность частной жизни. В то время как беспокойство по поводу национальной безопасности и преступной деятельности может служить оправданием для исключительного и строго-индивидуального использования программ сбора данных, их широкое применение без надлежащих гарантий защиты права на неприкосновенность частной жизни на самом деле рискует негативно отразиться на соблюдении прав человека и основных свобод.

Большое значение имеет статья 12 Всеобщей Декларации прав человека и статья 17 Международного пакта о гражданских и политических правах утверждающих, что никто не должен подвергаться произвольному вмешательству в свою личную и семейную жизнь, жилище или переписку, и что каждый человек имеет право на защиту закона от такого вмешательства или таких посягательств.

В целях обеспечения личной безопасности целесообразно законодательно закрепить правило, согласно которому человек не обязан давать сведения о своей личной жизни, тем самым будет обеспечена информационная безопасность человека от несанкционированного использования информации о нем, поскольку бурное развитие компьютерных и телекоммуникационных технологий дает колоссальные возможности бесконтрольного доступа к персональной информации и ее распространения.

Итак, эволюция конституционного права на неприкосновенность частной жизни показывает, что ее элементы имеют информационный аспект частной жизни, то есть охраны и защиты информации о частной жизни.

Балацька З.О.

студентка Коледжу Донбаського державного технічного університету
Науковий керівник: **Козлова М.Ю.**
викладач Коледжу Донбаського державного технічного університету

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО ОХОРОНИ ПРАЦІ

Ключові слова/Keywords: охорона праці/ labor protection, безпечні умови праці/ safe working conditions, відповідальність/ responsibility.

Для забезпечення конституційних прав Людини на належні, безпечні та здорові умови праці з метою профілактики травматизму і професійних захворювань, отруєнь та відвернення іншої можливої шкоди здоров'ю та життю працівників державою встановлюються єдині вимоги щодо охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності [1, ст. 43].

Дотримання основних норм законодавства в сфері охорони праці є гарантією безпеки виробництва та поліпшення господарської діяльності підприємства. Порухення цих норм тягне за собою не тільки загрозу здоров'ю та життю Людини, а ще й відповідальність за законом.

За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань відповідно до ст. 44 Закону України «Про охорону праці» винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної та кримінальної відповідальності [2].

Відповідальності в сфері охорони праці вирізняється тим, що до неї можуть притягатись як працівники, так і роботодавці. В залежності від винної особи змінюється й порядок притягнення до відповідальності. Головним нормативним актом, відповідно до якого особи, винні у порушенні норм охорони праці, притягуються до дисциплінарної відповідальності є Кодекс Законів про Працю (далі – КЗпП).

Дисциплінарна відповідальність полягає у накладанні дисциплінарних стягнень, передбачених статтею 147 КЗпП, а саме: догани і звільнення з роботи.

Догана є менш суровим покаранням, для оголошення якого достатньо наявності факту порушення законодавства. Якщо працівник систематично без поважних причин не виконує обов'язки, покладені на нього трудовим договором або правилами внутрішнього розпорядку та до нього раніше застосовувалися заходи дисциплінарного чи громадського стягнення [ст. 40 КЗпП] або він одноразово грубо порушив свої обов'язки [ст. 41 КЗпП], то до нього застосовується більш тяжке покарання – звільнення з роботи. Додатковим дисциплінарним стягненням в разі, якщо працівник не пройшов навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці [2, ст. 18] або ухylaється від проходження обов'язкового медичного огляду [2, ст. 17], є відсторонення від роботи; а у випадку з медичним оглядом – ще й без збереження заробітної плати.

Відповідно до КЗпП право накладати дисциплінарні стягнення має орган, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника. Ініціювати дисциплінарне стягнення можуть також органи, що здійснюють державний і громадський контроль за охороною праці.

За кожне порушення може бути застосоване лише одне дисциплінарне стягнення, яке накладається безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення. При обранні дисциплінарного стягнення враховуються ступінь тяжкості вчиненого проступку і заподіяну ним шкоду, обставини, за яких вчинено проступок, і попередню роботу працівника тощо [ст.148,149 КЗпП].

Більш впливовою є матеріальна відповідальність, яка у вигляді грошової компенсації накладається на працівників і посадових осіб за шкоду, заподіяну підприємству, та на роботодавців за порушення вимог щодо охорони праці.

За шкоду, заподіяну внаслідок порушення трудових обов'язків, в тому числі і в наслідок порушення вимог з охорони праці, працівник несе відповідальність перед підприємством, з яким перебуває в трудових відносинах[4]. Питання про покладення матеріальної відповідальності та про розмір шкоди, що підлягає відшкодуванню, вирішується з урахуванням таких обставин, як наявність прямої дійсної шкоди та її розмір; якими неправомірними діями її заподіяно і чи входили до функцій працівника обов'язки, неналежне виконання яких призвело до шкоди; в чому полягала його вина; в якій конкретно обстановці заподіяно шкоду; чи були створені задовільні умови праці; який майновий стан працівника тощо.

Ця відповідальність, як правило, обмежується певною частиною заробітку працівника (відповідно до статті 132 КЗпП вона не повинна перебільшувати середнього місячного заробітку; перебільшення допускається лише у випадках, зазначених законом) і не повинна перевищувати повного розміру заподіяної шкоди. Матеріальна відповідальність накладається незалежно від притягнення працівника до іншого виду відповідальності.

Власник підприємства (установи) або уповноважена ним особа (орган) несе матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну працівникові при виконанні ним своїх трудових обов'язків, незалежно від наявності вини першого, якщо не доведе, що шкода заподіяна внаслідок непереборної сили або умислу потерпілого. Збитки у зв'язку з порушеннями законодавства про охорону праці можуть включати: заробіток (дохід), втрачений потерпілим внаслідок втрати чи зменшення професійної або загальної працездатності, а також відшкодування додаткових витрат, викликаних необхідністю посиленого харчування, санаторно-курортного лікування, придбання

ліків, протезування, стороннього догляду, а в разі смерті потерпілого – витрати на поховання, одноразову допомогу на сім'ю та утриманців потерпілого [5, ст. 1195, 1200-1201]. Розміри відшкодувань встановлюються законодавством.

Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУАП) за порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів з охорони праці посадовими особами органів державного нагляду за охороною праці на основі складених ними протоколів про адміністративне правопорушення на працівників, які на момент вчинення адміністративного правопорушення досягли шістнадцятирічного віку, посадових осіб підприємств, установ, організацій, а також фізичних осіб – роботодавців накладається адміністративна відповідальність у вигляді штрафу.

Відповідно до статті 41 КУАП працівникам, які не виконують вимоги щодо охорони праці, загрожує штраф у розмірі від чотирьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – нмдг); за невиконання законних вимог органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці відповідно до статті 188⁻⁴ КУАП на працівників накладається штраф від 6 до 10 нмдг.

За порушення законодавства про охорону праці та невиконання приписів посадових осіб органів виконавчої влади з нагляду за охороною праці юридичні та фізичні особи, які відповідно до законодавства використовують найману працю, притягуються органами виконавчої влади з нагляду за охороною праці до сплати штрафу в порядку, встановленому законом. Максимальний розмір штрафу не може перевищувати п'яти відсотків середньомісячного фонду заробітної плати за попередній рік юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

Несплата або неповна сплата штрафу тягне за собою нарахування пені на несплачену суму штрафу (його частини) з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, що діяла в період такої несплати, за кожен день прострочення. Сплата штрафу не звільняє юридичну або фізичну особу, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, від усунення виявлених порушень у визначені строки[6].

Найсуровішою відповідальністю з усіх існуючих за порушення вимог щодо охорони праці є кримінальна відповідальність, яка передбачена Кримінальним кодексом України (далі – КК) і покладається на працівників, посадових осіб підприємств, а також на роботодавців.

Кримінальна відповідальність настає не за будь-яке порушення, а за таке порушення, яке створювало небезпеку для життя або здоров'я громадян, яке призвело чи могло призвести до нещасних випадків, аварій або інших тяжких наслідків. Ознаки злочину є як у діях, так і у бездіяльності, тобто у невиконанні того, що слід було робити на виконання відповідних правил, інструкцій тощо.

На сьогодні КК містить п'ять статей, які передбачають покарання за порушення правил безпеки виробництва: ст. 271 «Порушення вимог законодавства про охорону праці»; ст. 272 «Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою»; ст. 273 «Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або вибухонебезпечних цехах»; ст. 274 «Порушення ядерної або радіаційної безпеки» та ст. 275 «Порушення правил, що стосуються безпечної використання промислової продукції і безпечної експлуатації будівель і споруд»[7].

Статтею 271 КК охоплюються порушення правил охорони праці, які поширюються на всі галузі та види виробництва, стосуються всіх працівників і забезпечують безпеку осіб, пов'язаних з виробництвом. Вони передбачені законами України “Про охорону праці”, “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, “Про пожежну безпеку”, Кодексом законів про працю України, підзаконними нормативними актами тощо.

Порушення ж спеціальних правил безпеки, які стосуються виконання робіт підвищеної небезпеки, в ст. 271 КК не охоплюються і вимагають кваліфікації згідно з статтями 272-275 КК.

Відповідальність за злочини, передбачені статтями 271-275 КК України, настає незалежно від форми власності підприємства, на якій працює винна особа, а ступінь покарання залежить від конкретних обставин і встановлюється Кримінальним кодексом України.

Таким чином, нами були розглянуті усі види відповідальності за порушення вимог щодо охорони праці, які відповідно до ступеню тяжкості порушення встановлюють міру покарання, метою якої є попередження та недопущення в майбутньому несприятливих чинників для здоров'я, життя працівників та стану навколишнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-вр в ред. від 06.10.2013
2. Закон України «Про охорону праці» № 2694-ХІІ від 14.10.1992 в ред. від 18.11.2012
3. Кодекс законів про працю України № 322-VIII від 10.12.1971 в ред. від 15.10.2013
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України №14 від 29.12.92 «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками»
5. Цивільний кодекс України № 435-15 від 16.01.2003 в ред. від 28.03.2014.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984 в ред. від 22.01.2014
7. Кримінальний Кодекс України № 2341-III від 05.04.2001 в ред. від 22.01.2014.

ГЕНЕЗА СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Ключові слова: експертиза, почерк, графологія

Keywords: expertise, handwriting, graphology

Писемність завжди була рисою освіченості та інтелектуалізму. Здавна почерк сприймався як амбівалентний: виконував комунікативну функцію та функцію автентифікації. Дослідження письма є відносно древньою галуззю експертизи, адже, ще під час правління імператора Юстиніана, судові спори з приводу документів-оригіналів вирішувались за допомогою експертизи письма. Відтак, **актуальність роботи** зумовлюється доцільністю дослідження історичного процесу становлення судово-почеркознавчої експертизи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дану проблематику розглядали ряд науковців, які трансформували набуту систему знань у досить ґрунтовні теоретичні джерела. Сюди можна віднести таких дослідників як: Вінбера А. І., Рошталда А., Яблокова Н. П. та в ін..

Мета статті – прослідкувати розвиток судово-почеркознавчої експертизи починаючи від доби античності, закінчуючи сьогоденням.

Виклад основного матеріалу. Найдавнішим напрямом в дослідженні почерку є графологічне дослідження, яке з'явилося в II ст.. до н.е. Особливості почерку Октавіана Августа були помічені Савронієм Трангвіллем. Імператор Нерон, в свою чергу, так виразився про одну людину з свого оточення: «Його почерк показує те, що він може бути зрадником». Також, графологія була розповсюджена в Стародавньому Китаї. Китайський філософ та художник Кюо Дже-Хсу виразився наступним чином: «Почерк найбільш точно показує, хто його автор – людина благородного походження чи виходець з низів» [2, с. 12].

Перша робота по графології – вчення про розпізнавання по почерку характеру людини, яка була написана італійським лікарем Камілло Бальді в 1622 році і називалась «Способи дізнатись про спосіб життя, характер та особисті якості по його письму» В 1872 році абат Гіполіт Мішон, який є автором терміну «Графологія» в своїй роботі «Тамниці письма» проаналізував особливості, на його думку, всіх якостей людини, які виражаються в почерку і склав каталог їхнього взаємозв'язку. Мішон та його послідовники стверджували, що по почерку можна визначити характер, якості, схильності та недоліки, тобто весь образ людини. Такий напрямок дослідження почерку широко застосовувався в країнах Європи та Америки. Не заперечуючи той факт, що письмо це рух руки, який залежить від діяльності мозку, Мішон та його послідовники висунули наукові принципи та закономірності цього методу дослідження, а саме: розташування рядків, нахил літер, зв'язність почерку, правильність букв та ін. [4, с. 669].

Найбільш раціональним напрямом в графології стало вчення основоположника антропологічної школи кримінального права Ломброзо, яке висвітлене в ро-

боті «Посібник по графології». Ломброзо рекомендував деякі особливості почерку використовувати для визначення так званого «вродженого злочинця». Зокрема, він розділив почерки злочинців на дві великі групи: почерки вбивць, розбійників, грабіжників та почерки крадіїв. Це наївна, ідеалістична по своїй суті, раціональна по політичній направленості течія неодноразово піддавалась необгрунтованій критиці зі сторони радянських та російських криміналістів [2, с. 23].

На початку ХХ ст. графологи значно удосконалили аналіз почерку. Вони стали використовувати в своїх численних експериментах дані інших наук, в тому числі медицини, в тому числі діагностики. В 1935 році експерт-почеркознавець Альфред Кафнер, який працював в міністерстві юстиції Австрії, після декількох досліджень прийшов до висновку, що між захворюванням на рак та почерком існує прямий зв'язок. Кафнер опрацював більш ніж 35 000 підписів і на основі їх аналізу стверджував, що може передбачити захворювання на рак з точністю до 97% на основі мікродослідження штрихів [1, с. 213].

За підрахунками американських графологів більш ніж 500 фірм США використовують аналіз почерку для визначення професійних властивостей людини, яку прийнято на роботу чи яка просувається по службі. Європейські фірми почали використовувати графологію з початку ХХ ст. В ФРН, Данії, Франції фірми використовували графологію для визначення професійної придатності. В наш час графологія широко використовується як навчальна дисципліна в Європейських та Американських вищих навчальних закладах. В деяких вишах графологію вивчають після проходження курсу психології, а в інших навіть як частину медичної навчальної програми [4, 667].

У Росії перші відомості щодо проведення почеркознавчої експертизи датуються початком ХVІІ ст. Проте перші в історії Росії криміналістичні дослідження документів були проведені в 1836 році, коли було створено першу судово-експертну установу в органах внутрішніх справ Царської Росії, яка називалась Медична Рада при Медичному департаменті. Судове дослідження документів найбільш часто проводилось такими відомими діячами, як Д.І. Менделєєв, Н.Н. Зінін, Е.Ф. Буринський та ін [3, с. 126].

Російським Зводом законів звиренням почерків могли займатися люди, що володіли «таємницею» писемності – секретарі, вчителі краснопису та інші. Головний чинник, що визначав експерта, полягав у вмінні красиво писати. Тривалий час висновок експертів-каліграфів був вирішальним у спорі про виконавця певного документа. Таким чином, першим напрямом в дослідженні письма в Росії стала каліграфічна експертиза. Вказаний напрям в експертизі документів піддавався різкій критиці з боку передових вчених. Так, швейцарський вчений Рейсе писав: «Для графічних експертиз частіше всього запрошуються каліграфи, ніби достатньо вміти вчити дітей краснописанню для того, щоб справитись з одною з самих тяжких експертиз, яка потребує серйозних знань з фізіології, хімії та фотографії» [2, с. 45].

Даючи висновки, в основі яких немає ніякого наукового підґрунтя, каліграфи, в кінці кінців, втратили в очах суду всяку довіру. Псевдонауковість цього методу дуже точно охарактеризував професор Е.Ф. Буринський, який стверджував, що правосуддю приходилось боротися як з особами, які підробляли документи, так і з фантазією каліграфів. Я погоджуюсь з думкою професора Буринською, адже висновки в

судових експертизах не можуть ґрунтуватись на фантазії чи на суб'єктивній думці, а на чітких науково обґрунтованих фактах [3, с. 87].

Одним із напрямків дослідження письма та почерку став сигналітичний метод або метод що описує конкретні прикмети людини. Цей метод з'явився завдяки статті відомого французького криміналіста А. Бартільона «Порівняння почерків та графічна ідентифікація», яка була опублікована в 1897 році. В основі даного методу лежать прикмети-ознаки, які є аналогічними розробленим А. Бертільоном для опису зовнішності по методу «словесного портрету». Особи, які описували прикмети, порівнюючи рукописи, основну увагу звертали на більш помітні ознаки. При описі ознак почерку, були проаналізовані форма, розмір, положення, нахил елементів, писемних знаків в цілому, розташування рядків, інтервалів між словами та рядками та ін [5, с. 230].

На мою думку, на відміну від каліграфічного напрямку в експертизі письма і почерку, сигналітичний метод став кроком вперед на шляху розвитку судового почеркознавства. Основним доробком цього методу стала розробка деяких ознак почерку. Позитивним також було застосування спеціальних порівняльних фототаблиць, на яких ілюструвались ознаки почерку, які стали основою для того чи іншого висновку експерта.

Однак, я підтримую думку Л.А.Вінберга в тому, що в цілому цей метод не підходить для експертизи письма і почерку. Основна проблема сигналітичного методу полягала в тому, що його автори, механічно, не враховуючи особливостей формування письмово-рухового навичку, перенесли методіку «словесного портрету» на почерк.

Одним з різновидів сигналітичного методу – графометричний метод. В перекладі на українську мову графометрія посуті означає «вимір почерку». Спроби науково обґрунтувати графометричний метод вперше був застосований французьким криміналістом Е. Локаром. Сутність цього методу полягала в прагненні замінити суб'єктивну думку дослідника експериментальними даними, які були отримані внаслідок вимірювання різноманітних характеристик почерку. В загальному, метод дослідження, який був запропонований Е. Локаром зводився до вимірювання ряду величин в порівнюваних почерках. Бралась до уваги відносні величини, напрям. який виражався в кутових величинах та ін. Потім заміри величин в кожному досліджуваному почерку зображувались на графіку у вигляді кривої і отримані криві співставлялись разом. Співпадання кривих свідчило про виконання порівнюваних рукописів однією особою, а розходження кривих – про виконання різними особами. Запропонований Е. Локаром графометричний метод дослідження став кроком вперед до більш глибокого пізнання сутності почерку [2, с. 29].

Таким чином, в процесі становлення досліджень письма і почерку вченими були розроблені різноманітні методи дослідження. Це такі методи, як графологічний, каліграфічний, сигналітичний та графометричний. Однак не всі із вище названих методів застосовуються експертами для дослідження почерку в наш час. Наприклад, каліграфічний метод страждав псевдонауковістю, і тому поступово перестав використовуватись почеркознавцями для дослідження почерку. Розробка і використання сигналітичного методу спричинили подальший розвиток судового почеркознавства. Графометричний метод був досить трудомістким методом дослідження почерку, однак розробка деяких особливостей в рамках цього методу зна-

йшло своє вираження в сучасній класифікації ознак почерку. Використання графологічного методу дозволяє встановити особистісні та фізіологічні характеристики виконавця досліджуваного тексту. Даний метод широко використовується при дослідженні почерку і в наш час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Багатюк О. В. Розвиток судово-технічної експертизи документів: історичний аспект [Текст] / О. В. Багатюк // Часопис Київського університету права : наук.-теорет. журн. / гол. ред. Ю. С. Шемшученко. – 2010. – № 1. – С. 211-217
2. Винберг А. И. Криминалистическая экспертиза письма [Текст] / А. И. Винберг. – М., 1940. – 256 с.
3. Криминалистика [Текст]: Учебник / Под ред. А. Г. Филиппова. – М.: Высшее образование, 2006. – 245 с.
4. Рошталъ А. Почерк и характер [Текст] / А. розталь // Природа и люди. – М., 1910. – С. 663.
5. Яблоков Н. П. Криминалистическое исследование материалов документов [Текст] / Н. П. Яблоков. – М., 2004. – 359 с.

Ponomarev Oleg Vladimirovich

Teacher of the School of Law,
Far Eastern Federal University, Russia.

Shamsudinova Margarita

Far Eastern Federal University, Russia.

CURRENT ISSUES OF CURRENCY CONTROL IN RUSSIAN FEDERATION

Abstract: *This paper discusses the problems in the field of foreign exchange controls. The basic problems and their solutions through legislation of the Russian Federation.*

Keywords: Foreign exchange control, stock market, currency relations currency.

There is the fact that one of the area of currency control policy in monetary legislation is to establish the control of foreign exchange, i.e. “currency regulation is carried out throughout currency (foreign exchange) control” [1, p.4]

It is important to emphasize that the relevancy of the subject matter has short-term prospective, such as finding the solution to current issues, currency control development, regulation of law enforcement by its subjects; as well as long-term prospective which includes the means and methods of currency control, establishment of the new bodies to re-shape the entire external economic activity.

There is no definition of currency control as such in Russian legislation. Different experts give various interpretation to it. For instance, Gracheva sees currency control as one of the means of financial control that applies to foreign exchange transactions. As per Khimicheva, currency control is a regulative method of the legitimate policy implementation in education, distribution and use of the state and municipal funds purposely to contribute effective socio- economic development of the state and its regions.

Having analyzed the described above definitions, I tend to agree to Tsareva, who understands the currency control as “aimed activity of the currency control subjects (bodies and agencies) that uses the particular means and methods to ensure the legitimacy of the currency operations carried out by residents and non-residents” [2, p. 34]; i.e. this is the control of the competent bodies to ensure currency legislation.

There are following aspects of the currents issues of the monetary control in Russian Federation. Such factors, as that Russia stepped onto the market economy path, that the role of the state has changed, that the state is no longer the monopolist of the external economic activity and foreign exchange, prompted new economic and legal issues. Let us have a close look at them.

The legislation for currency regulation are the Federal Law “On currency regulation and control” dated December 10, 2003 (edition dated March 12, 2014) [3], Provisions of Bank of Russia [4,5]. However, the law does not define what “currency control” is (which affects the understanding of other fundamental terms), as well as does not solve the issue of sharing responsibilities in between the competent bodies and liability for violation of the current legislation (for example, there are no norms to define what currency law violation is). This implicated the negativities: the state entered the world financial crisis with the debt “exceeding 500 billion dollars, i.e. the external debt equaled the amount of gold and forex reserves” [6, p. 96].

Development of currency control in our country has been featured by untimely law enforcement, establishment or reforming of the relevant bodies. The main body – the Government of the Russian Federation – does not carry out forex control comprehensively, but is limited to outlining general policy directions. It does provide the ground, but does not implement or control the policy, therefore, it is fair to say, that the Government does not have a definite legal status. For the most part, the Government functions in this matter are described as regulative.

The Central Bank of Russia is not entitled with definite powers as well in this regard. As per Federal Law “On Central Bank” the Bank of Russia must establish the forex control. However, the norms of the Federal Law “On currency regulation and control” depict that its control is selective which does not reflect the meaning of currency control “procedures”.

Competent participants of stock market have all the instruments and information to carry out the currency control, but they do not implement any of them. Therefore, their status is controversial as well. It would be logical to gather the participants into a group called “participants of forex control”, which would entitle them to provide “the information on violation of currency legislation of Russia by giving them the relevant legal status,” to the subjects competent in carrying out forex control. [7, p. 24]

If the participants perform their functionalities well, that will improve the forex control development. The functionalities must include the following: possession of up-to-date relevant information on state and regional economies, establishment of correspondent accounts with foreign banks, competitiveness and reputation on relevant markets, equipment with skilled employees and newest technologies, control services with minimum expenses, legal competence, and employment of staff experienced in working with foreign agents.

Currency flow-off outside the country remains one of the greatest issues, which requires the comprehensive analysis of investigation of illegal currency transaction, such as “1. Contracts and paperwork check up to reveal suspicious transaction and cash drain; 2. Finding the signs of money flow-off and passing the relevant information along to control bodies at the stage of processing the paperwork and before the transfer” [8, p. 56]

In this regard, the complex measures must be undertaken that would repatriate the funds, benefit the budget and lower the external debt. The matter of currency control in this regards is prevention the money flow-off outside the country. I agree to the opinion of Nevmovenko and Poskotin that “pre-emptive measures become effective only when residents of the country find the transfer of the active assets outside the county not of economic benefit”. [9, p. 76]

Some experts voice an interesting opinion to create one body of state forex control with all the competence to implement the law enforcement in the area. That would allow focusing and collection all the data at one center, prompt reaction to currency control law violation, and restrict ephemeral companies to carry out their illegal operations facilitating the monetary drain.

One more issue lies within the administrative reformation that entitles certain bodies to carry out the currency law enforcement. The place for each relevant body is yet to be found to ensure efficient foreign exchange control.

The matter of monetary discipline is essential for forex control as well. The timely execution of foreign contracts, clarity of transaction define the favorable investment environment.

The matter of monetary discipline entails the issue of liability, as well as uniformity of interpretation of legislative acts that regulate currency transaction. The lack of uniformity of legal application contributes the violation.

In regards to participation of Russia in international forex relations, the process of integrating Russia into such relations (that regulate and fight financial violations and money-laundry) must be facilitated. That will improve the inter-state mutual work on investigation, search, arrest and confiscation of illegally transferred funds.

Overall, currency control in Russia must develop to reach the new level with balanced control and enforcement of the participants' activity and currency control law respectively.

Therefore, development of means of forex control remains current as means of provision for external economic security.

So, the currency control exists, but yet to improve. What does it take in Russian realities? At first, the currency control legislation must be amended in regards to definitions and norms' overlapping. Secondly, forex control should transform into a part of state financial control. Thirdly, the liability must be ensured for each subject of external economic activity.

However, practical implementation, not just adopted paperwork, will significantly fortify monetary sovereignty of Russia, galvanize foreign investments, mitigate economic instability.

literature

1. Andreev V.P. Legal regulation of foreign relations, M.: Yustitsinform 2012. – 42 p.
2. Tsareva O.E. Legal regulation of currency and tax control of foreign economic activity, Moscow, 2004 – 242 p.
3. Federal Law “On currency regulation and control” dated December 10, 2003 (edition dated March 12, 2014)
4. Provisions of Bank of Russia dated June, 4-2012. -No. 138-I
5. Provisions of Bank of Russia dated March, 30- 2004. -No. 111-I
6. N. Alekseev Currency regulation and currency control: the flaws of the current legislation // Russian economic journal. 2011. – № 1. 95-96 p.
7. Goncharov E.A. Exchange controls in Russia and ways to improve // World Economy and Law. 2010. – № 3. 23-26 p.
8. Yunusova T.T. Exchange control as a tool for foreign economic security of Russia, Volgograd, 2012. – 203 p.
9. Nevmovenko V.M., the pasture AA To a question on the interpretation of the category of “exchange control” // Siberian financial school. – 2012. – №1. 75-77 p.

WHY IT IS NECESSARY TO ESTABLISH RESPONSIBILITY FOR SHAM MARRIAGES?

Keywords/Ключевые слова: fictitious marriage/фиктивный брак, responsibility/ответственность, family law/семейное право, sham marriage/фиктивный брак

Marriage is not only a bright event in the life of two loving people but also an important step on which their following life depends. Unfortunately, not everyone is eager to create a family. Among such people there are those who have other interests. Par.1 art.27 of the Family Code of the Russian Federation recognizes marriage as annulled in the case of entering into a fiction marriage. In addition, *marriage also may be annulled* in case of close relations; if the marriage was entered into with a person who has not reached the marriageable age; if mutual consent of both spouses is absent; if one of the persons is legally married (other reasons recognized in art.14 and par.3 art.15 of the Family Code of the Russian Federation).

According to the explanatory note to the draft of the Federal Law № 419191-6 «On Amendments to the Criminal Code and the Code of Criminal Procedure» [1] the following features of fictitious marriage are included: the absence of joint residence, common property and joint children; absence of intimacy and personal relationships; extremely short period between the marriage registration and the submitting an application by foreign citizen for part-time residence; vast age difference between spouses; antisocial lifestyle of one of the spouses who is a citizen of Russia; various Federal subjects of Russia where spouses live (or sojourn) at the moment of marriage registration and (or) at the moment of application by foreign citizen for part-time residence in the Russian Federation; short period between the moment of obtaining permission for part-time residence in our country by foreign spouse and the moment of divorce of foreigner with the citizen of Russia; and the other reasons.

The problem of sham marriages exists not only in our country. For example, for the past few years the number of marriages registered in Great Britain between the citizens of this country and its immigrants has doubled [2]. According to the official data, in 2013 during the period from January to October the UK Home Office has received approximately 7606 reports containing the information about suspected sham marriages registered with the intention to immigrate. However, despite the magnitude of the problem only 90 people were deported from this country that time; it means that only one deportation is accounted for each of the 85 sham marriages [3]. According to Mark Rimmer, the chairman of the Local Registration Services Association in the UK [4], annually around 15,000 sham marriages are accounted for 173,000 of all registered marriages in England and Wales. Therefore, the given data may represent only the «tip of the iceberg» in respect of difficulty to prove unfairness of some people.

Different web sites suggest detailed step-by-step guidelines recording a fictional marriage and naturalization or for obtaining domicile. The Internet users enthusiastically

share their experience and advice setting the prices for their services. After analyzing all the information in Polish domain extension we had come to the conclusion that the citizens of Poland willingly play the roles of spouses considering it quick and easy way to earn money and prices range between 4 and 6.5 thousand euro. It's interesting that people who make those announcements emphasize on the basic knowledge of the Russian language which impliedly proves its popularity among the citizens of *Commonwealth of Independent States*. Unlike Germany where criminal legislation provides a penalty up to three years of imprisonment [5, p. 21], the laws of Russia and Poland don't contain the norms that confirm any form of responsibility.

Everything mentioned above proves the necessity to solve this problem by law, therefore the administrative responsibility should be established. At the same time it's important to note that the bill № 419191-6 which was brought in by the Assembly of the Kaluga Region into the State Duma in December 2013 propose to establish criminal responsibility in order to avoid legalization of illegal immigrants in Russia by means of shame marriages. In accordance with the explanatory note, 32 shame marriages registered for pecuniary interest with no intention to create a family between Russian citizens and the citizens of Tajikistan, Azerbaijan, Armenia and Ukraine were annulled at the lawsuits of the prosecutors during the period from 2010 till 2013.

First of all, foreigners are attracted by the temporary residence permit, which is given under the authority of the Federal Law «On the Legal Status of Foreign Citizens in the Russian Federation» [6] excluding quota approved by the Government of the Russian Federation. Any foreigner married to a Russian citizen having peace of residence on its territory can gain temporary residence permit in accordance with the law provisions stated in par.4 pt.3 art.6. What is more, in case of lasting of marriage at least for three years foreign citizens and apatrides can receive Russian citizenship in a summary procedure in accordance with par. «b» pt.2 p.14 of the Federal law «On citizenship of the Russian Federation» [7].

According to the bill of the Criminal Code of the Russian Federation which is now under consideration, it is necessary to amend art.322.2 «On illegal application for temporary residence in the Russian Federation and acquisition of Russian citizenship» according to which the commitment of unlawful acts (application for corresponding permit or citizenship by foreigners or a stateless persons) by entering into a shame marriage should be subjected to a fine ranging from 100 to 300 thousand rubles or in an amount of salaries or any other income of convict for a period from one to three years, by a labor contract for a term up to three years, or by the imprisonment for the same term.

In our opinion, the degree of social danger of persons entering into a fictional marriage does not correspond to the degree of danger of crimes. Therefore, it seems appropriate to establish administrative responsibility that would contribute to the realization of one of the fundamental ideas of the family law of our country recognized in par.1 art.1 of the Family Code of the Russian Federation. The family legislation shall proceed from the necessity to consolidate the family, to build family relations on the feelings of mutual love and respect.

Based on the above mentioned, it seems possible to make the following conclusion: nowadays there is quite a serious problem of growing number of shame marriages, which are not restricted by the law with any kind of responsibility. That is why it's necessary to find

a legal regulation of the burning issue. In our opinion, the establishing of administrative responsibility can be a severe constraint for marriages which are not aimed at creating a family.

References:

1. Проект Федерального закона N 419191-6 «О внесении изменений в Уголовный кодекс Российской Федерации и Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации» (ред., внесенная в ГД ФС РФ, текст по состоянию на 27.12.2013) [Электронный ресурс] // Консультант Плюс: справочная правовая система.
2. Тухтарова К. В Европе растет число фиктивных браков [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.firstnews.ru/articles/id542564-v-evrope-rastet-kolichestvo-fiktivnykh-brakov/>
3. Łaczkowska M. Co godzinę jedno fikcyjne małżeństwo na Wyspach? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://wiadomosci.goniec.com/wielka-brytania/14232,co-godzine-jedno-fikcyjne-malzenstwo-na-wyspach/>
4. Официальный сайт Local Registration Services Association [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lrsa.org.uk/index.cfm>
5. Коголовский И. Р. Фиктивные состояния в семейном праве/ И. Р. Коголовский // Юрист. – 2008. – № 5. – С. 20-23.
6. О правовом положении иностранных граждан в Российской Федерации: федеральный закон от 25 июля 2002 г. № 115-ФЗ // Собрание законодательства РФ. – 2002. – № 30. – Ст. 3032.
7. О гражданстве Российской Федерации: федеральный закон от 31 мая 2002 г. № 62-ФЗ // Собрание законодательства РФ. – 2002. – № 22. – Ст. 2031.

**ФІКТИВНИЙ ШЛЮБ І ШЛЮБ ІЗ РОЗРАХУНКУ:
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ**

Ключові слова: фіктивний шлюб/fictitious marriage, шлюб з розрахунку/calculation marriage, сім'я/family, подружжя/spouses, Сімейний кодекс України/Family Code of Ukraine.

Відповідно до Сімейного кодексу України (далі – СК України) шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований в органі державної реєстрації актів цивільного стану [1]. Наука сімейного права виділяє різні види шлюбу: цивільний, зовнішній і внутрішній, моногамний і полігамний, рівний і нерівний, фіктивний і шлюб із розрахунку, патрилокальний, матрилокальний і дислокальний тощо. Але існує багато думок науковців щодо подібності та однотипності фіктивного шлюбу і шлюбу з розрахунку. На нашу думку, це різні поняття, і це ми спробуємо довести.

Фіктивний шлюб згідно ст. 40 СК України – це вид недійсного шлюбу, який укладається між особами без наміру створити сім'ю (наприклад, для набуття права на житло). Цей шлюб визнається судом як такий, що не породжує юридичних наслідків.

Слово “фікція” похідне від латинського *fictio* – вигадка. Фікція – щось неіснуюче, хибне, уявне, помилкове, видаване з певною метою за дійсне [2, с. 398].

Нині склалася думка про те, що фіктивний шлюб – це щось сучасне, однак це далеко не так. Таким видом шлюбу користувалися ще монархи, коли хотіли одружитися із особою недворянського походження.

Сьогодні найчастіше фіктивні шлюби укладають з метою отримання посвідки на проживання в іноземній державі та набуття громадянства. Трапляється й таке, що фіктивні шлюби укладаються з метою отримання престижної роботи.

Однак, варто звернути увагу на те, що сімейне законодавство України визначило, що фіктивним є не лише той шлюб, який укладено за змовою чоловіка і жінки, а й той, у якому наміру створити сім'ю не мала хоча б один із подружжя. Відповідний юридичний нюанс, зауважує К. Максименко, є досить цікавим, оскільки дозволяє визнати поза законом навіть той шлюб, який першочергово укладався із метою створити сім'ю [3].

Щодо наслідків фіктивного шлюбу, то на відміну від низки європейських держав, кримінальної чи адміністративної відповідальності за фіктивний шлюб законодавством України прямо не передбачено.

Фіктивний шлюб не є підставою для виникнення у осіб, між якими він був зареєстрований, прав та обов'язків подружжя, а також прав та обов'язків, які встановлені для подружжя іншими законами України. Якщо протягом фіктивного шлюбу особи набули майно, воно вважається таким, що належить їм на праві спільної часткової власності, відповідно до положень не сімейного, а цивільного законодавства. Розмір часток кожного з них визначається відповідно до їхньої участі у придбанні цього майна своєю працею та коштами. Особа, яка у зв'язку з реєстрацією недійсного

шлюбу змінила своє прізвище, вважається такою, що іменується цим прізвищем без достатньої правової підстави. Визнання шлюбу недійсним тягне за собою недійсність шлюбного договору, якщо він був укладений такими особами.

У випадку, коли фіктивний шлюб завдасть майнової шкоди іншому з подружжя, або, наприклад, державі, цілком ймовірно, що такі дії правоохоронними органами класифікуватимуться як заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (стаття 192 Кримінального кодексу України) [4].

Одним із найдавніших видів шлюбу можна назвати шлюби з розрахунку. Люди укладали шлюб із розрахунку для того, щоб вирішити фінансові проблеми, примирити ворогуючі країни чи зміцнити дві держави

Як не дивно, але і сьогодні укладаються шлюби за розрахунком. У правовій доктрині притримуються думки, що шлюб із розрахунку не може бути щасливим, або ж, для того, щоб цей вид шлюбу був спрямований на створення сім'ї, потрібно, щоб розрахунок був вдалим.

У періодичній літературі шлюб за розрахунком зустрічається переважно із боку жінок. Вони, вийшовши заміж за досить успішного і забезпеченого чоловіка, намагаються знайти своє місце в житті. За допомогою чоловіка влаштуватися на престижну і високооплачувану роботу, або не працювати зовсім, зайняти певне соціальне становище. Багато хто прагне забезпечити безбідне існування не тільки собі, а й своїм потенційним дітям.

Виділяють декілька видів шлюбу за розрахунком. Це шлюб, заснований на матеріальній основі, на соціальному становищі, і є шлюб, коли в розрахунок йдуть психологічні і моральні аспекти. В цьому випадку люди одружуються і виходять заміж, через страх залишитися на самоті або через бажання мати дітей [5].

СК України не виділяє такої умови недійсності шлюбу як шлюб із розрахунку.

Отже, фіктивний шлюб і шлюб із розрахунку – різні поняття, які характеризуються різними ознаками і мають різні юридичні наслідки.

Спільним у цих видів шлюбу є те, що вони укладаються із певною майновою метою. Основною відмінністю від фіктивного шлюбу у шлюбі з розрахунку є те, що чоловік та жінка проживають разом. Якщо фіктивний шлюб укладається без наміру створення сім'ї та набуття прав і обов'язків подружжя, то у випадку шлюбу з розрахунку такий варіант можливий.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III зі змінами і доповненнями // Відом. Верх. Ради. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
2. Шкільний словник іншомовних слів // Укладач О. Давидова. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 432 с.
3. Максименко К. Що таке фіктивний шлюб? /К. Максименко/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://k-maksimenko.blogspot.com/2011/02/blog-post.html>
4. Дацько К. С. Недійсний та фіктивний шлюб: правовий аналіз /К. С. Дацько/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: rs-dnepr.org.ua/недійсний-та-фіктивний-шлюб-правови/
5. Шлюб з розрахунку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kayiles.ru/page/shljub-z-rozrahunku>

Зангиева З.Н.

кандидат педагогических наук, доцент
Финансовый университет при Правительстве
Российской Федерации (Владикавказский филиал)

Дзацев Д.Р.

Финансовый университет при Правительстве
Российской Федерации (Владикавказский филиал), 3 курс

ВОЗВРАЩЕНИЕ К СВОИМ КОРНЯМ

Ключевые слова: традиции, обычаи, тайные знаки, символы, молитва, святые места

Keywords: traditions, customs, mysterious signs, symbols, prayer, saint places.

*«Вернитесь к своим корням – и вы откроете врата в Божий мир»
(Восточная мудрость)*

Исполняя завещанные предками обычаи и ритуалы, вознося традиционные осетинские молитвы, обращенные к Богу, мы прикасаемся к великим тайнам древних сакральных знаний. Сквозь века и тысячелетия пронес народ удивительные знаки и таинственные символы, придуманные предками, а в своей духовной культуре сохранил тысячи мудрых заветов.

Прежде всего, это молитва перед тремя круглыми пирогами, обращенная к Богу: «Иунæг Стыр Кадджын Хуыцау, Æмбал кæмæн най, Дуне скæнæг, Дуне сфæлдисæг». (Создатель, мир сотворивший, Единственный Великий, равных которому нет). Именно так молятся вот уже много тысячелетий осетины, следуя традициям своих далеких предков. Истина, заключенная в этих словах, известна человечеству с времен глубокой древности.

Что же означают эти три пирога, над которыми осетины возносят молитвы Всевышнему?

Круг с точкой в центре известен в сакральной геометрии как священный знак, очень древний общемировой символ, обозначающий Единого бога, вмещающего в себя все творения. Точка в центре круга есть не что иное, как начало будущего Мироздания. Сам круг обозначает Космос в Вечности, ожидающий нового пробуждения.

В гимнах Риг-Веды, говорилось, что «изначально ничто не существовало, везде царил мрак и все было сокрыто от людей».

В даосском трактате сказано, что «сначала было небытие и тьма, затем появился свет в одной точке, и лишь потом появилась масса явлений и вещей»

Похожую идею о происхождении бытия мы можем найти и в Нартском эпосе: «Дзырдтой нæ буц фыдæлтæ, раджы маенг дуне, дам, уыди фынай, æмыр æмæ саудалынг». (Говорили мудрые предки, что земной мир когда-то был во мраке, небытии и безмолвии).

Таким образом, символ зарождения мира в древности обозначался в форме круга с точкой в центре. И именно этот символ несет в себе форма традиционных

осетинских пирогов.

Но что же тогда означают три круга с точками посередине? Известно, что Земной мир имеет трехмерное пространство. Бог проявляется для жителей Земли в трех мирах. Он существует в трех уровнях Мироздания: высшем, среднем и нижнем, которые соответствуют трем царствам – небесному, земному и подземному. В осетинской мифологии существует семь уровней небес – авд уæларвы, семь уровней подземного мира – авд дæлзæххы. Тройственность замечена и в определении бытия в прошлом, настоящем и будущем. А три круга в круге являют собой символ вечности. И именно так клали ритуальные пироги на круглый осетинский стол «фынг». Следовательно, три пирога – это древнейший символ, обозначающий Творца, проявленного в земном мире. Он сохранен осетинами со времен древних ариев. И сегодня, молясь Богу, осетины кладут на стол “фынг” три круглых пирога с сыром.

А обращаясь в молитвах к покровителям различных сил природы (зæдтæ æмæ дауджытæ), осетины используют три треугольных пирога. Они кладутся друг на друга в определенном порядке, образуя девятиконечную звезду.

«Девятиконечная звезда из трёх треугольников, является символом трёхмирья или трех уровней мира в вере славян и ариев, потомками которых мы являемся. В данной троичности состоит целостность Божественного мироздания» (Сакральная геометрия)

Равносторонний треугольник здесь означает эманацию бога, его появление в качестве производительных сил земли (зæдтæ æмæ дауджытæ). И именно к ним обращаются осетины с молитвами и тремя треугольными пирогами, прося помочь и поддержать их в различных земных делах, будь то работа на домашнем подворье, удача на охоте, помощь во время сбора урожая или что-то еще. Именно тем, кто управляет силами земли, посвящают осетины три пирога треугольной формы. Однако при этом неизменно сохраняется связь с богом, так как точка в центре пирога обозначает единство мира.

Сохранился в Осетии и древний обряд, заключающийся в том, что жертвенного быка перед тем, как принести в жертву в святом месте, водят по селу, сопровождая это действие песнями и танцами. Статьи, посвященные сакральной геометрии, так описывают значение этого обряда: «Бык занимал важное место в обрядах, связанных с плодородием, в первую очередь, как традиционное жертвенное животное. Однако роль быка в подобных обрядах отнюдь не ограничивалась только принесением в жертву: так, в некоторые праздники быка наряжали, украшали лентами и цветами и в сопровождении торжественного шествия водили по селу».

Бык с древних времен служил необходимым атрибутом многих славянских обрядов и молитв. Уже тогда его приносили в жертву, чтобы угодить богам и духам. Древнейшим свидетелем жертвоприношения быка являлся Прокопий Кесарийский (VI в.), который утверждал, что славяне, веруя в Верховного бога-громовержца, приносили ему в жертву быков и других священных животных. Чаще всего быка приносили в жертву в Ильин день, который считался некогда днем громовержца Перуна. В восточной Сербии, например, в этот день по традиции резали быка, отваривали мясо в огромном котле и ели его вместе всем селом».

Как видим, распространенный когда-то во всем индоевропейском мире обряд сохранился в наши дни только у представителей осетинского народа.

Другим важнейшим и самым распространенным в мире символом можно назвать барана (встречаются различные варианты упоминания о нем: золотое руно, баранья голова, бараньи рога). Баран ассоциировался с огнем, олицетворял солнечную энергию, мужество. В культурах многих стран мира с древнейших времен он воплощает в себе символ мужской силы. В осетинской традиции этот общемировой символ до сих пор занимает одно из центральных мест.

Еще одним древним символом можно назвать лабиринт, символизирующий мир, и показывающий, что развитие Вселенной происходит по спирали.

Лабиринт всегда являлся символом загадочности, хранил в себе какую-то тайну, что порождало вокруг него множество различных толков. В ареале поселений древних ариев очень часто находили изображения лабиринта. В частности, в селении Махческ Дигорского ущелья Республики Северная Осетия-Алания. Во многих ущельях Северной Осетии сохранились таинственные чашечные камни, которые древние использовали для изучения небесных светил. В качестве примера может служить камень в селении Лац Куртатинского ущелья, расположенного в Северной Осетии, с изображением созвездия Большой Медведицы.

Если рассматривать язык символизма в искусстве, то нужно непременно вспомнить уникальные творения мастеров бронзовой эпохи, которые были найдены в горных селениях Северной Осетии таких, как Кобан, Зарамаг, Тли и других. Так, бронзовые топоры обозначали власть и плодородие. Обычно их связывали с древними богами Солнца. Двойной топор (двусторонняя секира) являлся символом священного союза бога Неба и богини Земли, грома и молнии. Иногда лезвия двойного топора, напоминали полумесяцы, символизирующие Луну или единство противоположностей. В сакральной геометрии его также рассматривали как символ силы и верховной власти.

В Адайдонском, Донифарском могильниках, относящимся к захоронениям бронзовой эпохи, нередко находили изображение Птицы-Фарн, которая являлась принадлежностью служителей культа, жрецов.

Птица-Фарн является удивительным символом и великолепным образцом древнего искусства. Найденные в могильниках бронзовые украшения напоминали стилизованную птицу с крыльями, напоминавшими по форме бронзовые топоры. Она имела голову барана и хвост птицы, на котором были выгравированы солярные знаки. В древней мифологии Птица-Фарн являлась материальным воплощением животворящей силы Солнца и символизировала хранителя домашнего очага, который всегда изображался древними в образе птицы, оленя или барана.

Еще одним древнеарийским символом является крест, который можно увидеть в Осетии на сохранившихся древних башнях, в святилищах и пещерах. Самыми известными крестами считаются кресты древних святилищ Реком, Мыкалгабырта и Таранджелоза. Крест всегда считался символом солнца, символом круговорота, единения духа и плоти. В Осетии его использовали задолго до появления христианства.

Древние символы и знаки, завещанные осетинам их далекими предками, и сегодня присутствуют в осетинских традициях.

В тайны символики был посвящен лишь узкий круг людей: она считалась тайным знанием, которое тщательно охранялось. Для простых, непосвященных людей все эти кресты, круги и треугольники были простыми картинками. И лишь Мас-

тера умели правильно читать эти знаки и использовать их для решения различных проблем.

Жрецы древних культов понимали, что посвящать массы в тайные знания нельзя, поэтому они не излагали секретную информацию в священных писаниях. Они запечатлели эту информацию в памятниках культуры.

Используя язык аллегорий, древние мудрецы оставили потомкам своё наследие в мифологических символах, в оформлении культовых сооружений, в исполнении определенных ритуалов.

Никто не знает, сколько еще неведомого таят в себе оставленные нам предками традиции и обычаи, и какие тайные знания ждут еще своего часа, чтобы о них узнали потомки. В изделиях скифских и сарматских мастеров, таящих в себе древнюю символику, сохранивших неповторимый звериный стиль, можно распознать глубинные знания о законах Мироздания.

Весь мир восхищается удивительным искусством древних кочевых народов. А задумывался ли кто-нибудь, почему почему конгломерат народов, которых называли скифами, сарматами, аланами, саками, массагетами, асами, роксаланами и т. д. вел именно кочевой образ жизни?

Согласно легендам Востока, когда-то существовал народ индоевропейцев, народ Ариев, которых Бог создал в противовес идолопоклонникам. Их предназначением было нести истинную Веру народам земли. В этом заключалась их великая миссия. От Бога восприняли они многие знания и несли их людям, спасая их от заблуждений. В истории они остались как скифы и сарматы с их высочайшей культурой.

Приведем лишь некоторые сведения, собранные исследователем истории легендарных скифов И.Е. Кольцовым.

«В древнеиндийских Ведах, в персидских и китайских источниках говорится об удивительных землях района Урала и Сибири, где жили необычные люди – скифы-гипербореи. В тех землях, у горы Меру, находились обители богов.

История скифов уходит своими корнями в благодатную почву древней цивилизации империи Атлантида.

Скифия с древнейших времен обладала письменностью и большими Знаниями. Так, например, скифский жрец Абарис делал достоверные предсказания о землетрясениях, успокаивал бурные ветры, умирал речные и морские волнения. Другой знаменитый скифский жрец Мерлин в Англии удивлял людей способностью творить чудеса. Он принял участие в строительстве культовых сооружений в Стоунхендже, легко перемещая и устанавливая громадные камни-менгиры, с которыми не могли справиться сотни людей. Он говорил, что на его родине в Скифии, жрецы творят значительно большие чудеса.

Геродот Гераклийский сообщает, что легендарный Прометей – это реальная историческая личность, он был скифским царем (около 3,6 тыс. лет тому назад). Он дал людям огонь, с освоением которого они научились многим искусствам. Но это был особый огонь. Аристопсен Тарентский считал, что под огнем, который дал Прометей, надо понимать невидимый огонь, подобный душе. Этот таинственный «огонь» проявляется во многих сооружениях (курганы, менгиры, дольмены, кромлехи...) и различных культовых устройствах и приборах. ...Перед боем скифы проводили психофизическую подготовку, которая позволяла им, используя «внутренний огонь», не

чувствовать усталости в течение многих часов непрерывного боя.

Скифам были ведомы тайны составления целительных мазей, питья и другие загадки врачевания.

Древнеписьменные источники сообщают, что для воспитания физически крепкого и здорового поколения скифы, традиционно проводили спортивные игры и соревнования.

Все древние историки утверждают, что скифы были лучшие воины.

Геродот говорил, что самые умнейшие люди, которых он знал, были скифы. Скифы изобрели сталь, огниво, кефир, краски, выделку сыромятных кож; им было известно бальзамирование трупов, были развиты музыка, живопись, ваение; им же принадлежат и первые горные работы и разные открытия и изобретения.

Страбон признавал скифов самым высококравственным народом. Сегодня о своем происхождении от скифов, сарматов и алан не заявляют разве лишь самые «ленивые» народы. Так притягателен и престижен их образ. Но у всякого заявления должно быть обоснование. Так, можно считать непререкаемым авторитет ученых Дюмезиля и Миллера, назвавших лишь осетин прямыми потомками этих легендарных народов. Доказательством этому служит наследие предков, сохраненное, пронесенное осетинами сквозь века и тысячелетия.

Э. Грантовский, Д. Раевский, Б. Калоев, Р. Бзаров и другие ученые доказали скифское происхождение многих фактов традиционной осетинской материальной культуры в одежде, системе питания, хозяйственном укладе. Сопоставили скифские и осетинские религиозно-мифологические представления, проведение ритуальной борозды особым человеком, ежегодно заново избираемым; ритуальный сон в святилище, праздник цыппурс, мифы о происхождении сохи (принесенной с неба самим Уастырджи и спрятанной им у святилища Дигори иззад, либо полученной героем Сосланном на небе у Курдалагона). Схожа нартовская чаша героев Уацамонга со скифским обычаем чествовать героев, отличившихся в войне, питьем вина из почетного ритуального сосуда. Изучаются известные науке скифская и осетинская традиции в области религиозно-идеологических представлений: пантеон с семибожным культом, хтонический мир, мотив мирового дерева, культ предков, коня, очага и многое другое.

А самое главное, что удалось унаследовать осетинам – это язык и духовная, нравственная составляющие миропонимания скифов, сарматов и алан. «Судя по внутренней духовной культуре осетинского народа, можно утверждать, что предки осетин были посвящены в тайные знания Космоса. Надо полагать, что дух народа прошел эволюцию и имеет опыт прежних цивилизаций, то есть Атлантов, Лемурийцев и Гипербореев... Основным принципом предков современной 5 расы – индоарийцев было – гармоничное слияние с природой. Для них Философия была религией, религия – философией. Древние арийцы не имели никаких церквей и жреческого чиновничества. Они знали законы природы и жили по ним» [1, 35].

Как гласит пословица «Три вещи имеют значимость: твоя земля, твой народ и твое сердце».

Сохранению древних космогонических знаний, зашифрованных в языке, традициях и обычаях осетин, способствовало их компактное и изолированное проживание в Центральной части Кавказа. Эта земля никогда и никем не покорялась и

не завоевывалась. Хранители древних знаний Асы-Учителя и Воины Света – аланы стояли насмерть в башнях и наскальных укреплениях, сумев сокрыть от врагов до наступления лучших времен тайные сокровища духовных знаний, закрепив их в обычаях, переданных потомкам. Давно ушла в былое их слава, потеряв сакральный смысл символов и обрядов, но живы по сей день завещанные традиции. Так как, живя уединенно, в горах, осетинский народ свято следовал заветам предков.

Культура осетин – это, прежде всего, культура духа. Процесс совершенствования духа осетинского народа шел через Агъдау – порядок, дисциплину, язык, традиции и обычаи. Осетинская культура – это этикет сдержанности во всем: в осанке, в одежде, в поведении, в мыслях, чувствах уважении к старшему, почтении к женщине, любви к детям, умении быть добрым, милосердным, делиться куском хлеба, помогать ближнему, радоваться чужой радости.

Всего лишь 2 тысячи лет назад эти истины принес Христос, затем Магомет. Предки же осетин жили по этим и еще многим другим заповедям в течение 200 тысяч лет до рождения Христа.

Литература:

1. Газданова Е.А. Мы и вечность. – Владикавказ: Ир, 1997.
2. Кольцов И.Е. <http://www.tayna.nm.ru>

К ПРОБЛЕМЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СУЩНОСТИ АРХЕТИПА КАК ФАКТОРА ФОРМИРОВАНИЯ ИДЕНТИЧНОСТИ ЧЕЛОВЕКА В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ

Аннотация: статья посвящена теоретическому изучению проблемы развития и становления понятия «архетип». На основе теоретико-методологического анализа этой проблематики описано и представлено типологизацию архетипов.

Ключевые слова: архетип, архетипический образ, символ.

The article is devoted to the theoretical study of the problems of development and the formation of the concept of «archetype». On the basis of theoretical and methodological analysis of this problem is described and presented typology of archetypes.

Keywords: archetype, archetypal image, symbol.

На современном историческом этапе в Украине происходят интеграционные процессы во всех сферах жизни, начиная от материально-бытовой до духовно-ценностной сфер, что в свою очередь может приводить к кризису сознания и мировосприятия, к разрушению традиционной системы ценностей и идеалов. Рост темпа жизни, быстрое появление инновационных технологий, распространение глобальных систем связи, увеличение в геометрической прогрессии потребительских нужд сопровождается неспособностью человека так же быстро понять, переосмыслить, принять новое. Как утверждает Э. Тоффлер, в такие периоды интенсивных изменений человек испытывает «футурошок» [2, с. 9], ужас перед будущим, вызванный разрывом между прошлым и будущим. На пути преодоления разрыва мировоззренческих основ, нивелирования ценностей, утраты духовных ориентиров, важное значение приобретает исследование вневременных носителей социокультурного бытия человека. Ведь развитие человеческого сообщества это не только смена одних институтов или представлений другими, но и существование вертикальных информационно-энергетических структур, пронизывающих исторический процесс от древнейших времен до современности. Такие структуры, мы их обозначим в исследовании как «архетипы», передаются из поколения в поколение, обеспечивая преемственность духовной, культурной, этнической традиции. Учитывая это, крайне важное значение приобретает исследование различных подходов к пониманию понятия «архетипа» в отечественной и зарубежной литературе.

Важно отметить растущий интерес к понятию «архетип» со стороны представителей гуманитарных, естественных наук (психоаналитиков, культурологов, философов, социологов, физиков и др.). Изучению архетипов посвящены работы Э. Ноймана, М.-Л. фон Франц, К. Юнга, в украинской культуре – О. Гуцуляка, Л. Дяченко, А. Кирилюка, А. Колесник, С. Крымского, А. Ливинского, Н. Лысюк, И. Моисеева, В. Ятченко. Культурные архетипы украинского национального характера как

формы самоутверждения нации выделены и проанализированы в исследованиях Н. Ковальчук, А. Швецово́й.

Проблема исследования архетипов личности была и остается малоизученной областью. Это связано с рядом объективных причин, во-первых, с теоретической «размытостью», неоднозначностью понятия архетип, во-вторых, с отсутствием в мировой науке общепринятой теории архетипа, единой точки зрения на генезис этого феномена. Кроме того, нет четкой классификации архетипов, часто это понятие употребляется в разных значениях, отождествляясь с понятиями архетипический образ, архетипический мотив, культурный архетип, символ, стереотип. Важно отметить, что сложность изучения архетипов определяется также национальными, ментальными, этническими, культурно-историческими и социальными различиями народов. Исходя из этого, основной целью написания статьи является изучение и анализ теоретических подходов к определению понятия «архетип».

Концепция архетипов берет свое начало еще в трудах философов Древней Греции: Аристотеля, Геосида, Гомера, Платона, Сократа, Софокла, Эсхила. Основы изучения архетипических образов философы этого периода можно найти в их учениях и трудах через математические построения, упоминания о «космических» противоположностях (например, свете и тьме, мужчине и женщине, любви и ненависти), прообразы человека и других живых существ; идеи добра, прекрасного, справедливого, а также другие ценности нравственного и эстетического характера. Например, Платон, отстаивал утверждение о существовании архетипических идей и форм [2, с. 9].

Существование подобных архетипических идей также были предложены многими философами-теологами: П. Абеляром, Ф. Аквинским, А. Блаженным, У. Оккамом. Так, например, П. Т. де Шарден, описывал ноосферу, как явление и систему, которая состоит из элементов человеческого сознания, которые, в свою очередь, образуют внутренние переживания человечества [1, с. 45]. Ученый, подобно К. Юнгу, говорил о существовании некоего «эгрегора» – коллективного подсознательного определенной группы людей, что позднее было детально описано в работах психолога.

На основе идей П. Т. де Шарден, Ф. Шеллинг изучал и описывал понятие архетипов, используя термин «архетипический характер», отмечая, что любой мифологический рассказ необходимо понимать через символы, которые сами для себя уже наполнены значениями о тех, кто их создал [4, с. 18-20]. Ученый отмечал, что «миф – это не только прошлое народа, его гиперболизированная история, это его настоящее и будущее». Таким образом, Ф. Шеллинг, описывал архетипический образ, как носитель информации, который формирует сознание человека, а в последствии и поведение, элементы быта, управление государством и т.д.

Значительный вклад в изучение понятия «архетипа» внес Т. Манн. Ученый анализировал этот феномен через соотношение мифологического и типичного в культуре. По мнению Т. Манна, в процессе изучения человеком прошлого, на первый план выходит интерес к типичному, общечеловеческому, к тому, что циклично и повторяется, является вневременным, над чем не властно время. В типичном, говорил ученый, много от мифического. Типичное, так же, как и миф, – это базовый образец, начальная форма жизни, вневременная схема, издревле заданная формула которая заполняется жизнью [1, с. 46], [3, с. 76]. Следовательно-

но, миф понимается Т. Манном как древнейшая форма архетипизации культуры. Важно также заметить, что подобное понимание архетипа стало краеугольным для философии XX века.

В научную сферу понимание «архетипа» было введено через теорию архетипов К. Юнга. Основной аналитической психологии является положение о том, что кроме индивидуального подсознательного существует также и коллективное бессознательное – отражение опыта прошлых поколений, которое аккумулируется в архетипах. К. Юнг определял архетип как общечеловеческий первообраз, который влияет на общую структуру личности и последовательность образов, которые существуют в подсознании и актуализируются в сознании при высвобождении творческой активности, или под влиянием неопределенных жизненных препятствий в ситуациях внутреннего конфликта. Также ученый описал основные характеристики архетипов. Во-первых, они возникают в сознании в виде образов, во-вторых, архетипы недоступны непосредственному наблюдению, в-третьих, их невозможно дискурсивно осмыслить и «адекватно» выразить вербально. Архетипы, по мнению ученого, возможно исследовать, но только с помощью методов описания, интерпретации и типизации [1, с. 46], [3, с. 80].

Близкой и часто встречаемой категорией-синонимом «архетипа» является определение «символа». По утверждению философа П. Флоренского, «символ» – это внутренняя реальность, которая создана внешней реальностью и бытием. Автор считал, что символ – не стабилен, и трансформируется, в зависимости от состояния среды проживания человека. Таким образом, в научных кругах можно отметить абсолютно два противоположных подхода к пониманию сущности архетипа, архетипического символа, образа. Так, Т. Манн, К. Юнг говорили, что архетипы определяют сознание, историю человека, могут транслироваться от поколения к поколению, в свою очередь П Флоренских и его последователи акцентировали изучение на том, что архетипы нестабильны, часто изменчивы, проявляются ситуативно, или вообще неактивны, выступают надуманным образом, и, не влияют на формирование сознания группы людей [1, с. 45-46].

Концепция филолога А. Веселовского про взаимодействие формы и содержания также отражает некоторые аспекты понимания категории «архетип». Ученый рассматривал этот феномен в контексте юнгенианской теории, определяя его как ряд неизменных вечных элементов, которые переходят по наследству от поколения к поколению и являются общеупотребительными. Но, по сравнению с юнгенианскими положениями, акцентировал, что содержание того или иного архетипа народности склонно к постоянным изменениям. Это связано с культурно-историческими процессами соответствующей эпохи – и является естественным процессом. По мнению ученого, исторические условия побуждают к жизни то одну, то другую забытую архетипическую форму, активизируя ее в коллективном бессознательном [2, с 10].

Важно отметить, что исследуя вопросы символов и архетипов, К. Леви-Стросс обратил внимание на то, что за наличием, казалось бы, разнообразия мифов, легенд у разных народов, одни и те же мифы воспроизводятся фактически одинаково в разных точках мира с несущественными различиями. В результате исследований ученый пришел к выводу, что бесспорная ценность мифа заключается в том, что события, которые происходят в определенный промежуток времени,

формируют постоянную структуру, которая является актуальной одновременно для прошлого, настоящего и будущего [1, с. 48]. В этом аспекте идеи К. Леви-Стросса совпадают со взглядами К. Юнга. Архетип и подходящие к нему мифологемы К. Леви-Стросса считал категориями символической мысли. Однако, будучи этнологом он критиковал концепцию К. Юнга и работы его последователей в том аспекте, который касался предположений о постоянстве архетипических образов и наследственности характера их передачи. Апеллируя к бессознательному как определенному вмещителю архетипов, которые, в отличие от юнговских, являются формальными, а не содержательными, К. Леви-Стросс указывал на архетипические корни любого структурирования. Структурная методология, по мнению ученого, имеет смысл только тогда, когда она оперирует информационно-энергетическими структурами, моделями или архетипами [1, с. 47].

Но существует и другой взгляд на изучение понятия «архетипа». Так, ученый С. Крымский, рассматривал архетип как особый методологический метод, благодаря которому операционализация образами прошлого творит символы будущего. Ученый акцентировал внимание на том, что архетип – это не возврат в прошлое, а все их многообразие, разновременность проявлений (часто не всего архетипа, а отдельных его сегментов) зависят от духовных, социальных, экономических условий. Одни архетипы доминируют в определенных исторических обстоятельствах, другие находятся в этот момент во временно неактивном состоянии. Набор архетипов у каждого народа достаточно схож. Основной чертой, по мнению С. Крымского, есть ситуативность. Набор активных архетипов для того или иного исторического периода зависит от социальных, экономических, политических и культурных условий. При изменении условий, одни архетипы способны к угасанию и мимикрии, другие же – к активизации и замещению [3, с. 76-77].

В вопросе изучении архетипов, кроме вопроса происхождения, определения, также спорным и малоизученным аспектом является типологизация и систематизация архетипов. Одной из более полных на сегодняшний день является типологизация ученого В. Лебедево [4, с 192-197]:

1. Архетип (по К. Юнгу): Самость, Тень, Анима и Анимус.

2. Архетипический образ:

- неперсонифицированный архетипический образ: Герой, Воин, Трикстер, Жертва, Мудрый Старец;
- персонифицированный мифологический архетипический образ: Гермес, Дионис, Афродита, Изида, Сварог, Мать Лада и др. (сюда также относятся не только боги и титаны всех пантеонов, но и гении, музы, духи, стихии и т.д.);
- персонифицированный литературный архетипический образ (проверенные временем образы классического искусства): Гамлет, Гопсек, Дон Кихот, Кайдаш и его семья, Лир, Соня Мармеладова, Татьяна Ларина, Фауст и др.);
- персонифицированный исторический архетипический образ (проверенные временем исторические деятели, ставшие прообразами типа и набора качеств): Александр Македонский, Жанна Д'Арк, Клеопатра, Наполеон, Т. Шевченко, Л. Украинка и др.

3. Архетипический символ: Аркан, Таро, Руна и др.

4. Архетипический сюжет – встречаемая в жизни большинства людей определенная сюжетная линия, основанная на мифе, классическом литературном или сказочном сюжете, а также сюжетах, повторяющихся в истории.

5. Архетипический дискурс:

- архетипическая метафора (специально выстроенный дискурс, основанный на архетипический сюжете или опыте специалиста, который работает с конкретной ситуацией, фрагмент классического или научного текста, обобщающий определенный спектр разрешения тех или иных безвыходных ситуаций);
- архетипическое понятие: Анти-Эдип, Матрица плотности, Жертвенный кризис, Воин Ярости (Гнева, Блеска), Поток Жизни и др.

Таким образом, анализ материалов, описанных в статье, позволяет определить архетип как закрепленную унифицированную модель поведения, ритуалов, действий, образов, которые способствовали формированию категорий и способов мышления, что соответствует содержанию той или иной реальности в которой функционирует человек или народ. Они формируются на основе общечеловеческого опыта и достижений цивилизации. Важно отметить, что структурные составляющие архетипа – динамические, могут перегруппировываться, трансформироваться в другие архетипы или адаптироваться или исчезать в определенном историческом времени или культурно-исторической среде, а при изменении определенных условиях – снова активизироваться на уровне индивидуального и общественного сознания. Это, как было описано выше, зависит от национальных, ментальных, культурно-исторических, социальных и других процессов в обществе. Благодаря архетипам можно выразить бесконечное или окончательное, но одновременно с этим, архетип не локализован в реальном историческом процессе, а содержит в себе всю предыдущую историю, выступая своеобразным носителем.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Грицюта Н.М. Архетипи і ментальність в сучасній філософії / Н.М. Грицюта // Інформаційне суспільство: наук. журн. – 2011. – № 14. – С. 44-51.
2. Ковтун Н.М. Архетип як історико-філософський феномен / Н.М. Ковтун // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2007. – № 32. – С.8-12.
3. Кримський С.Б. Архетипи української культури / С.Б. Кримський // Вісник НАН України. – 1998. – № 7. – С. 74-87.
4. Лебедько В.И. Архетипическое исследование сновидений / Владислав Лебедько. – К. : Бахрах-М, 2008. – 240 с.

Аркадьєва О.О.

аспірант Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

**ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЧИТАННЯ
У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ДЦП
A STUDY OF SPECIAL FEATURES
OF READING IN PRIMARY SCHOOL FOR CHILDREN
WITH CEREBRAL PALSY**

Ключові слова: ДЦП (дитячий церебральний параліч), психічний розвиток, типи помилок, труднощі у навчанні, порушення опорно–рухового апарату.

Keywords: CP (cerebral palsy), mental development, types of mistakes, learning difficulties, disorders of the musculoskeletal system.

Проблема подолання труднощів в навчанні дітей із дитячим церебральним паралічем (ДЦП) не може виступати окремо від сучасних освітніх тенденцій, квінтесенція яких полягає у ставленні до освіти як загальнолюдської цінності, що передбачає успішну соціалізацію через занурення у всі можливі галузі насиченого активного інформаційного середовища. За причини наявності патологічного підґрунтя та його наслідків, які безпосередньо впливають на онтогенез дітей із ДЦП та їхню можливість навчання у школі, на перший план виступає необхідність організації спеціальних умов, що має на меті забезпечення освітнього процесу з урахуванням цілісної структури своєрідності психічного розвитку (у тому числі, причин, часу та місця локалізації ураження) та відображено у працях М. Ейдінової, К. Семенової, Р. Абрамович–Лехтмана, Е. Кіріченко, І. Левченко.

Читання як процес базується на достатньому рівні психічного розвитку, збереженості сенсорних систем, своєчасному формуванні психічних структур (перехід від нижчих до вищих). Відповідно до теорій Л. Виготського, С. Рубінштейна, О. Леонтьєва, І. Сеченова, П. Анохіна, О. Лурії, А. Запорожця та інших авторів підґрунтям становлення рухів, певних видів практичної діяльності виступає розвиток процесів сприймання різної модальності, що відносяться до пізнаваль-

них та носять активний характер. У процесі їхнього розвитку поступово формуються психологічні передумови для освоєння більш складних видів практичної діяльності, що сприяє розвитку більш складного ступеня сприймання. Такі видатні психологи як Л. Виготський, Л. Рубінштейн, О. Ананьєв, у своїх роботах, присвячених теорії діяльності, виділяють в структурі читання взаємопов'язані складники: мотиваційно-цільовий, виконавчий і контролюючий [1, ст. 64]. В ході дослідження нами було зосереджено увагу на виконавчому та контрольному компонентах, що дозволило дійти висновку про необхідність більш детального аналізу психологічних передумов формування навички читання у дітей із ДЦП. Важливим, насамперед, виявилось дослідження ступеня сформованості читацьких навичок у дітей із ДЦП, аналіз труднощів, які виникали в дітей під час дослідження, адже читання не тільки є наступним етапом розвитку в онтогенезі, але й інструментом для опанування знань з різних предметів та галузей, що опосередковано впливає на подальше навчання молодших школярів.

Відповідно до вище зазначеного, психічний розвиток є підґрунтям формування складних видів діяльності (пізнавальної, учбової), і він значною мірою впливає в цілому на успішність виконання учнями будь-яких задач, а відтак, на мотиваційну складову. Тому розглянемо детальніше які ж саме труднощі виникають у процесі читання у дітей.

Результати досліджень різних авторів (Р. Лалаєва, Р. Левіна, С. Іванченко, Є. Соботович, Т. Єгоров, Е. Данілавічюте, В. Ільяна та ін.) в спеціальній педагогіці та психології свідчать про те, що труднощі в навчанні, а саме читанні та письмі виникають у багатьох категорій дітей із ТПМ.

Отже, основними умовами оволодіння навичкою читання є: достатній рівень мисленнєвої діяльності, сформованість усного мовлення, фонетико-фонематичної сторони (звуковимови, слухової диференціації фонем, фонематичного аналізу та синтезу), лексико-граматичного аналізу та синтезу, лексико-граматичної будови, достатній розвиток просторових уявлень, зорового аналізу і синтезу та мнєзису. [2, ст. 67]. Шукаючи відповідь на поставлені питання, нами було проведено дослідження, спрямоване на вивчення продукції учнів 2–4 класів із ДЦП зі збереженим інтелектуальним розвитком. У дослідженні взяли участь діти з різними формами ДЦП різного ступеня важкості. При дослідженні навички читання ми використовували методику, запропоновану вітчизняними авторами (Е. Данілавічюте та В. Ільяною):

- читання незнайомого тексту з подальшим його переказом та відповідями на питання по тексту;
- читання серії слів різних за складовою будовою, дібраних за принципом схожості артикуляційних ознак звуків, а також оптично схожих;
- читання окремих великих та малих букв з акустико-артикуляційною або графічною схожістю.

Аналізуючи, експериментальні дані нами було виділено **8 типів** помилок: пропуски, помилкове прогнозування, заміни, додавання, перестановки, недочитування, злиття, спотворення та перекручування слів.

Розглянемо детальніше вказані типи помилок. Найчисельнішу групу помилок у всіх класах складами **заміни**, які, у свою чергою, ми теж поділили на підгрупи для кращої класифікації та розуміння причин їх виникнення.

Заміни за способом творення:

ганок–ганок, трубка–друбка, грип–гриб, Кузьма–Гудьма, футляр–хутляр
шерсть–серсть, черешня–церешня.

Заміни за місцем творення:

грубка–глубка, кришка–крожка, володар–войодар, шашка–шачка, клас–кляс, ліс–їс, барбарис–байбайис.

Заміни внаслідок білінгвізму:

чорногуз–черногуз, візьми–визьми, душно–дішно, голубка–галубка, вихідний–виходний, горіхів–горіхов, ведмідь–ведмедь, горіхи–горіхе.

Аналіз науково–теоретичної літератури відповідного спрямування дозволив припустити, що ці три підтипи замін виникають внаслідок нерозрізнення тонких диференційних ознак: м'якості — глухості; їхнього зв'язку із білінгвізмом в сім'ї, школі (внаслідок схожості слів української та російської мови); прояву порушень усного мовлення дітей (недостатнього рівня розвитку фонематичних процесів, недорозвинення та вад артикуляційного апарату, внаслідок чого вимова звуків відбувається палаталізовано і спотворено).

Заміни графічно схожих букв:

коли–кли, треба–греба, здідити–здідити, криниця–кринища, щічки–шічки
Івано–Франківська–Івано–Франківська.

Цей підтип замін можна пояснити особливостями функціонування зорового аналізатора у дітей із ДЦП, а саме — недостатнього рівня його сформованості внаслідок дизнейроонтогенезу.

До групи замін також увійшли заміни невідомого походження:

нехтувати–нештувати, котиться–кошиться, герой–рерой, птаха–плаха,
жив–див, ніби–ніли, посипалися–почипалися, заочі–даоці.

Нами було припущено, що ці помилки могли виникнути також унаслідок особливостей розвитку зорового аналізатора дітей (зіскакування з рядка очей, недостатньої концентрації та запам'ятовування під час читання, складності читацького матеріалу для читача, інших причин).

Наступним за кількістю помилок у молодших школярів із ДЦП виявилось помилкове прогнозування:

Сад–сам, піч–під, вислухував–вислухав, кольорами–кольоровими, утек–ти–втїкти, одежі–одже, черешні–чесні, рідкий–ріденький, вудка–видко, шашка–шапка, палац–палець, пісні–пісня, гніздо–гідно, лис–ліс, кашкет–кашка.

Цей тип помилок, за нашим припущенням, може виникати внаслідок «полегшення» процесу читання самими дітьми з ДЦП, у результаті чого відбувається утворення нових слів, а відбувається такий процес з опорою на їм вже відомі лінгвістичні одиниці. Можна також зробити припущення, що читацька продукція є занадто складною для розуміння, внаслідок чого слова змінюються за причини недостатньої стійкості концентрації уваги дітей на технічному боці читання.

Наступним типом помилок є пропуски. Цей тип помилок виявився третім за чисельністю у всіх класах. Нами було виділено окремо пропуски приголосних звуків:

гніздо–гнідо, льотчик–льотик, вигублять–вигубять, березка–берека, швидко–швидо, яструби–ятруби, компрес–копрес, вишневий–виневий, знахідка–західка, бульйон–бульон, мільйон–мільон, кузька–кузка, вузько–вузко.

Тенденції, наработки, інновації, практика в науке

В цьому підтипі часто зустрічалися пропуски йотованих звуків, м'якого знаку. Помилки були стійкими у більшості дітей.

Пропуски голосних звуків:

плю–плю, всемогутній–всмогутній, паровоз–правоз, втішилися–втішлися, нашому–нашму, черешні–чершні, садки–сдка, виступив–вступив, ганятися–гнятися, вислухував–вслухував.

Пропуски складів:

з'явилися–з'ялися, забаланки–забанки, працювотий–працьовий, гущавину–гущану, побачити–бачити, житимуть–тимуть, тулуб–луб, гущавину–щавину.

Пропуски складів зустрічались найчастіше в середині та напочатку слова.

У всіх класах ми також спостерігали спотворення та перекручування. Наведемо приклади: вислухував–віслухувів, просьби–приобн прийшла–прийсніхли, усіх–усіні, різними–різнийх, простеньку–пиросвеньку шерсть–шесні, сміялися–свіліц, дітоньки–гінес, отримали–отранали, кожушок–кожуний, білий–литі, інші–віні, вишневий–вишнес'ї, знахідка–зимогіжк, кладка–ксидка.

Причини даного типу помилок важко тлумачити, але можемо припустити, що вони виникають внаслідок недостатньої стійкості навички читання чи надто складного матеріалу для прочитування молодшими школярами з ДЦП, або ж ін.

Менш чисельними були помилки за типом додавання: всесильний–всесильний, будка–будька, казка–казька, одіж–одіжку, оздобив–оздобиви, іншу–іншишу, кактус–кактуск, виступив–виступивпив, простеньку–простенішку, скоро–сикоро, знову–зинову, хмиз–хемиз, зруб–зируб, книжка–книжка, стежка–ситежка, стіжка–ситіжки, зруб–зіруб, свою–севою, горб–гороб, барбарис–баробарис, звірів–завірів, сміялися–саміялися, прийшла–приейшла, сказав–сяказав, слизько–сиізько, картуз–корятуз, орля–орляр, сіру–свіру, стрільці–стрільнці, розбіглися–прозбіглися, бачить–побачить.

Діти у процесі читання додавали приголосні, голосні звуки, склади (на початку і в кінці слів).

Найменш чисельними були помилки за типом злиття та недочитування слів.

Злиття слів:

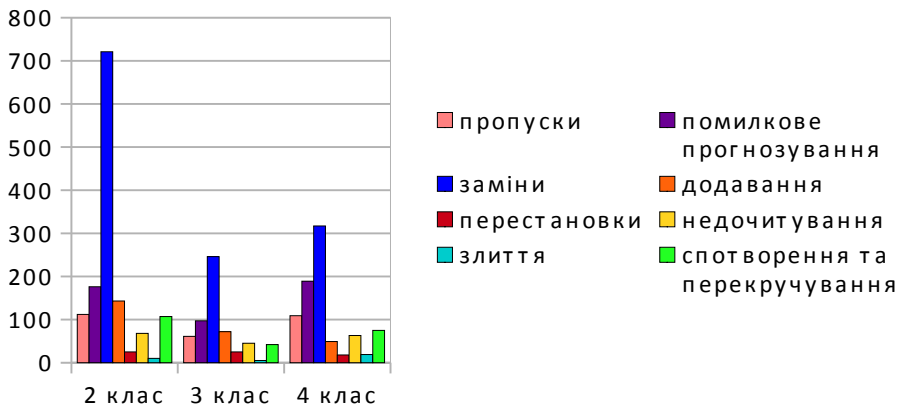
по вашій–повшній, квас бас–кбас, Галя Оля–глю, теля чапля–тельчипили, квас бас–квабас, монпансьє льон–монпансліон, чудової області–чудовообласті, велетенський кіт–велетенськіт, весело нявкаючи –весенявкаючи, а до свят–атодівсят, герой злякався–геройлився.

Недочитування слів:

кожний–кожни, різнокольоровий–різнккольорови, володарю–володар, вашої–вашо, немудрої–немудро, мідь–мід, карась–карас, кінь–кін, тінь–тін, ними–ним, дзига–дзиг, ходімо–ходім, гарними–гарним, клас–кла, нас–на, людських–людськи, парус–пару, чорногуз–чорногу, шерсть–шерс, вашій–ваш, ганятися–ганяти, прийде–те–прийде, житимуть–житиму.

Нижче представлено графік з метою унаочнення експериментальних даних, що відображають співвідношення типів помилок у молодших школярів із ДЦП по класах.

Відповідно до даних графіку, найчисельніший тип помилок — заміни, менш

«Типи помилок у рецептивній продукції дітей із ДЦП 2–4 класів» **рисунок 1.**

чисельним є помилкове прогнозування, далі слідує пропуски, додавання, найменша кількість помилок відображена у спотвореннях, перекручуваннях, недочитуваннях, перестановках та злитті слів.

З метою вивчення причин помилок, що мають місце у рецептивній продукції молодших школярів зазначеної категорії, ми визнали за необхідне більш детальне вивчення процесу читання, яке сучасні дослідження розглядають як дію в складі пізнавальної, учбової діяльності або як самостійну діяльність. Така діяльність не формується самостійно, а є результатом спеціально організованої роботи педагогів [1, с. 67]. У представленому контексті готовність учня до автоматизації навички читання визначається достатнім рівнем розвитку всіх функцій і операцій, що беруть участь у процесі читання. Натомість, у більшості учнів-учасників експерименту було виявлено особливості формування зорових, слухових операцій та функцій, орієнтації в просторі та власному тілі. Втім, В. Лупандін [3, ст. 132] вважає, що більша частина інформації із навколишнього світу (80-90%) проходить через зоровий канал. На думку Б. Ананьєва, домінантність зорових систем характеризується тим, що вони виконують роль внутрішнього провідника (каналу) між усіма аналізаторними системами і являють собою орган переробки сигналів [4, ст. 229]. У дитини із ДЦП формування всіх видів сприймання може страждати, починаючи з самих ранніх етапів її розвитку, що найчастіше відбувається через рухову недостатність. Дослідники підкреслюють, що причиною можуть бути такі фактори як порушення моторного апарату очей, недорозвиток статокінетичних рефлексів, які призводять до обмеженості поля зору. Відомо, що поле зору тісно пов'язане з формуванням довільної уваги і всіх видів сприймання, в тому числі і просторового.

Якщо розглядати розвиток слухового аналізатора у дітей із ДЦП, то це головним чином залежить від особливостей розвитку кожної дитини, зокрема ступінь ураження може бути відсутній, незначний, або сильно виражений (тотальна глухота). У дітей із ДЦП із незначними порушеннями слуху і дітей, що розвиваються за звичайним розкладом, не спостерігається значних відмінностей рівня розвитку слуху на виявлення напрямку звука. Водночас, у дітей із ДЦП спостерігаються незначні

труднощі в диференціації побутових звуків, звуків музичних інструментів, а також вуличних звуків (сигнали машин, шум води та ін.)

За літературними даними найбільших труднощів діти із ДЦП зазнають при тактильному та пропріоцептивному сприйманні, бо ці види сприймань безпосередньо пов'язані із їхнім основним дефектом [4, ст. 231].

Первинний аналіз помилок, що дозволив виявити різні їх типи, прослідкувати тенденції та характер їхнього прояву в різних видах рецептивної продукції молодших школярів із ДЦП, продемонстрував гостру необхідність у подальшій організації дослідження, яке б стосувалося вивчення особливостей розвитку тих компонентів психологічної структури читання, що призводять до появи зазначених помилок. Аналіз своєрідності розвитку таких компонентів, а також особливостей їхнього взаємозв'язку у різних видах читацької діяльності, своєю чергою, сприятиме визначенню механізмів виникнення вищезазначених помилок та дозволить завершити процес діагностування. Розвиток адекватної концепції подолання порушень, що висвітлені у даній статті, створить належне підґрунтя для втілення ідеї алгоритмізації процесу навчання читання у молодших школярів із ДЦП через застосування засобів сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій. Такий підхід, на нашу думку, призведе не лише до зменшення фізичного навантаження на організм дитини, що розвивається в умовах ураження опорно-рухової системи, а також створить основу для техногенного виховання та полегшення майбутньої профорієнтації, яка є надзвичайно важливою для розглядуваної категорії дітей саме з точки зору реалізації власних можливостей, що стає все більш реальним в умовах сучасного інформаційного простору.

Список літератури:

1. Данилавічюте Є.А. Изучение трудностей овладения чтением дошкольниками с НОНР (психолінгвистический аспект) // Практическая психология и логопедия. – 2005 – № 3.
2. Ільяна В.М. Корекція дислексій в учнів молодших класів спеціальних шкіл для дітей з тяжкими порушеннями мовлення: дис. ...канд. пед. наук : 13.00.03 / Валентина Михайлівна Ільяна. – К., 2010. – 221 с.
3. Лупадин В.И. Основы сенсорной физиологии: учебное пособие / В.И. Лупадин, О.Е. Сурнина. – М.: ТЦ Сфера, 2006. – 288 с.
4. Радьгіна В.В. Особености сенсорного восприятия у детей с детским церебральным параличом. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Вип. 23, ч. 3. – Кам'янець-Подільський: Медобори, 2013. – 397 с.

Veres Katerina,

PhD in Philosophy,

National University of Food Technologies, Kyiv, Ukraine

Serha Tetyana

postgraduate student,

Taras Shevchenko National University of Kyiv

EVENT TOURISM AS A TOOL FOR PATRIOTIC EDUCATION OF YOUTH

Keywords: event tourism, event tour, promising factors, tourism development, innovative directions

Formulation of the problem. Event tourism become in creasingly popular in recent years, which is widely regarded as a fundamentally new and certainly interesting trend in tourism. The main purpose of event tourism is visiting not places of interest, but-as also evidenced by their name – visiting events. During the event tour, tourists get a new “a reason” to visit the famous objects of tourist attraction and sometimes become a member of interesting events in the world of culture, art and sport [4].

In different regions of Ukraine, this type of tourism has recently become increasingly important: almost everywhere there are hold special festivals, competitions, celebrations timed to anniversaries, historical dates and holidays (1500 years of Kyiv, the military-historical reconstruction of Kyiv Rus, the celebration of Maslenitsa and etc.) and specially organized (new wine Beaujolais Festival in Uzhgorod, Salo Festival in Poltava, song festival “Red Rue”, Holiday of chocolate in Lviv, Odessa humor Day et al.). Among the main advantages of event tourism separately should be highlighted:

– by seasonality – this type of tourism refers to the year-round and does not depend on the weather conditions;

– the composition of the members of the tour – event tourism is the universal type of tourism, which can be engaged by representatives of different age, social and professional interests;

– has a high level profitability;

– gives an opportunity to upgrade the tourism infrastructure of the place where the event takes a place;

– creates a positive image of the area.

The relevance of the research. Among the events of 2014 we can specially note the 200th anniversary of the birth of the Ukrainian writer, poet Taras Shevchenko. This event was supported at the government level early as in 2012 President of Ukraine adopted a decree “On additional measures for the preparation and celebration of the 200th anniversary of the birth of Taras Shevchenko” according to which 2014 was declared the year of T. Shevchenko, Cabinet of Ministers of Ukraine issued Resolution “On approval of a plan of preparation and celebration of the 200th anniversary of the birth of T. Shevchenko and the 150th anniversary of his reburial “created the Committee on preparation and holding the celebration, approved a list of major All Ukrainian events. Calendar of celebration includes

a number of official events which have “one-off” nature: receptions, meetings, scientific conferences, concerts, readings, exhibitions and more.

Analysis of recent researches and publications. Theoretical researches about the organization and development of event tourism in the current economic conditions are described in the scientific works of local and foreign scientists, A. Babkin, O. Kostyuk, G. Karpova, EI Bogdanova, Y. Kuznetsov, V. Soloviev, G.Usyskina, V.Janchenko, A.Kirillov, J.Fedotov, V.Chernenko, I.Havrylchak, I.Balabanov, V. Bogolyubov, E.Ilyin, C. Cooper, J. Fletcher, D. Gilbert and others.

However, not enough attention has been paid to the role of event tourism in increasing of tourist attractiveness of regions and their excursion service, the relevance of event tourism and its impact on the expansion of intercultural and international communication, including patriotic education of youth.

Materials for the Research. From the perspective of development of tourism, the most important, in our view, represents an increasing interest in cultural and historical objects related to the life and work of the poet. Almost all museums organized special exhibitions, updated exposure.

These objects can be divided into two groups: the museums, which describe the life and work of the poet (National Museum of Taras Shevchenko in Kyiv, Shevchenko National Reserve in Kaniv et al.) and the museums, exposition fund of which keep works created by Taras Shevchenko during his stay in the area (National Historical and Cultural Reserve “Kachanivka” and “Chigirin”, monument of landscape art XIX century and manor of landlord Engelhardt in the village Budyschein of Zvenigorod district of Cherkasy region, Chernihiv Historical Museum and others). Formation of tourist routes associated with given subjects, is possible in two directions. First, an organization of highly specialized (dedicated only to his poetry) excursions. They are usually made to visit tourist sites in relative proximity to the place of residence of excursionist (“Kyiv in the life and works of Taras Shevchenko”). Second, it is educational tours with departure at substantial distances, combining the topic of the creation way and familiarity with the cultural and historical and other objects of the territory, which are related to the life of the region. Visit Shevchenko in Donetsk).

It is hardly possible to make a complete list of objects related to Taras Shevchenko's life and creative work, because this list, except major museums, should include small and regional exhibitions in various museums, including lore, galleries and universities, a large number of school museums, monuments and memorial plaques.

Probably a registry of such objects is easier to hold, approach to integrating personalities and geographically. Far from reducing the merits of other writers and poets: Lesya Ukrainian (poet, playwright, publicist and public figure), Ivan Franko (Ukrainian writer, poet and public figure), Michael Kotsyubinsky (novelist playwright and master of the story).

We can certainly argue that exposure or even mention of these people exist in any literary museums in Ukraine. However, let's focus on the objects that are created directly in the places of their life.

Statement of the material. Ukraine has many tourist sites associated with the life of the great poet: a place of childhood, places associated with learning, creative activities, exile.

Taras Grygorovych Shevchenko was born on March 9, 1814 in v. Moryntsi. The Shevchenko family lived in Moryntsi not long, but as a child Taras often came here to his

Tendencje, zbiory danych, innowacje, praktyka w nauce

grandfather Jacob Boyko. The poet has visited this place in 1843, 1845 and 1859. The village is mentioned in the story “Kniagynia.”

There is a museum of the poet in Moryntsi, a memorial stone in the old backyard of his grandfather of Shevchenko.

Childhood years of Taras Shevchenko were held on the territory of modern Cherkasy Oblast, where, apparently, operates the largest number of museum objects dedicated to the great Kobzar.

Now in the area operate:

- Historical and cultural reserve “Taras Shevchenko Motherland”, which includes:
 - 1) Literary-memorial museum of Taras Shevchenko
 - 2) Shevchenko’s parents house
 - 3) The house, where Shevchenko had studied at Taras
- Shevchenko’s National reserve in Kaniv
 - 1) State Literary Memorial Museum of Taras Shevchenko in Kaniv
- Museum of Taras Shevchenko on the estate of landowner Engelhardt in the village Budysche
- Taras Shevchenko Museum in the village Moshny.

In the village Kyrylivka (now s. Shevchenkove), where Great Kobzar spent his childhood, in place the old manor of Shevchenko’s parents in 1924 put a monument to the poet, and on the place of the old parents’ house – an obelisk.

In 1939 was open Literary Museum of Taras Shevchenko. In 1957 established a monument to the poet. A house of deacon, who studied Taras at literacy, was preserve. On the place of the former manor grandfather of the poet, his brother I. Shevchenko and sisters J. Shevchenko established memorial plaque. There his parents are buried.

In many works of the poet the village Budysche is mentioned. He lived in this village in 1829, when he was in kozachok of Mrs. P. Engelhardt. Today, a local school is situated in the house, and in front of the building hangs a memorial plaque. The school operates Shevchenko’s Museum, which tells the story of Kobzar’s childhood. There are two oaks grow in agriculture park, people call them Shevchenko’s.

Biography of poet closely associated with the famous city as Korsun-Shevchenko. The poet often visited this city: in childhood, 1845 and 1859. To this day preserved paintings of Taras Shevchenko “In Korsun”. There is a memorial plaque in the house where he stayed. Another memorial plaque is installed under the old chestnut, where, according to legend, the poet loved to rest.

In December, 1843, Shevchenko came to the estate of Mikhail Repnin-Volkonskogo (Yagotyń) with the Decembrist Alexander Kapnist. At Repnin’s house he met with experts in literature and art. In literary evenings poet often read their works. Friendship formed the poet and his family Repnin, especially with their daughter Varvara. Shevchenko painted portraits of children of V. Repnin and self-portrait and wrote a poem “Tryzna”, manuscript of which he presented to Varvara.

The city preserved wing of the former Repnin’s estate, where is situated a monument to Kobzar. The poet repeatedly visited Pyriatyn. Thus, in December 1843, he came into town to visit and pass the letter to V. Grygorovych’s mother. In winter 1845-1846 years he was on assignment of Archaeological Commission in Pyriatyn, described the historical and

architectural monuments of Poltava. Taras Grygorovych came here after the exile in 1859. The city kept the house V. Grygorovych's mother.

Kobzar's geography of traveling has also involved the glorious city of Chernihiv: in 1843 passing through St. Petersburg to Ukraine; in 1846 and 1847 – on orders of Archaeological Commission. The poet recalls Chernihiv in his diary and in the story "Capitansha." At Chernihiv literary-memorial museum there are many artifacts that tell about being T. Shevchenko in Chernihiv. In 1959, there was established a monument to the poet.

In 1843 the poet arrived in the village Kachanivka at the invitation of G. Tarnowskoho, who acquired in Shevchenko's picture "Katerina". V. Tarnowski (Jr.) gathered in Kachanovka a large collection of monuments related to the life and work of Kobzar, which was later transferred to the Chernihiv Historical Museum. After the death of the poet in Kachanovka in his honor was poured large moundin, in which in 1893 was buried poet's friend painter G. Chestyahivskoho. At Kachanovka preserved former palace of the Tarnovskyyh.

Shevchenko visited Kaniv in 1845 and on the summer of 1859. Visited the city and its surroundings, painted landscape "Near Kaniv." In Chernechna mountain near Kaniv the poet was buried.

At first Shevchenko visited Pereiaslav-Khmel'nitsky in August 1845, he also came here later on behalf of Archaeological Commission. He lived at his longtime friend the doctor O. Kozachivskyyi. During his stay in 1859, the poet described the historical and architectural monuments in Pereiaslav "Arheolohycheskyh Notes" and in the story "Gemini". Preserved paintings of St. Michael and Pokrovska Church, Cathedral of Ascension. There Shevchenko wrote the famous poem "The Caucasus", "Naymychka" dedication to the poem "The Heretic" and the immortal "Zapovit".

At the former home of A. Kozachivskoho created a historical museum, near a memorial bust of Taras Shevchenko. Far from home is growing acacia, which planted a poet.

Taras Grygorovych on orders of Archaeological Commission visited the village Sedniv in 1846. The poet lived in the estate Lyzohub Brothers, where had was well-equipped art studio. Taras visited Sedniv in 1847.

In 1917 the city had installed the memorial bust of the poet, but it was destroyed during the Second World War.

In 1957 was open a new monument. In the former home of Lyzohub there is a memorial plaque. In the city park preserved a bower and old linden, called popularly Shevchenko's, under which the poet liked to rest. Under it installed a memorial bust of the poet and plaque.

T. Shevchenko visited the city Korets in the autumn of 1846 (Rivne region), he was an artist in the Rivne region of Kyiv Archaeological Commission, made a drawing of an old castle. The city has a monument of Kobzar.

In 1846, during his travels in Volyn, Taras Grygorovych went to the prison. There he collected folklore, described ancient monuments.

In 1946, in the city park near the place where in the 16th century was the Fedorov printing house, installed the monument to Taras Shevchenko, to put his foot on the ground tomb of the great Kobzar.

On the same year, in autumn, Shevchenko visited Dubno. He looked at places connected with the story of M. Gogol "Taras Bulba", castle Prince of Ostrog, the city gates, Elijah Church, Carmelite Monastery.

Poet also visited the village Verba. This village is interesting because in it at one time visited G. Skovoroda, J. Franco, M. Kotsiubynsky. Materials of the national museum in the village telling about being a great poet in the Verba. In the story "Varnak" Shevchenko wrote: "From Kremynets I went through the village Verba to Dubno." Among the exhibits is a literary map that tells about traveling Shevchenko in Rivne region.

The exposition of Natural History Museum in the literary department told about being Shevchenko on Kremenechyni. Shevchenko visited Pochaiv; he lived in the monastery building, which has been preserved to this day. There is a memorial plaque in the building. At Pochaiv Shevchenko did some watercolor drawings, recorded folk songs.

In 1846 the poet visited Berestechko in Volyn. He dedicated the poem "Oh why are you blackened, green field?" to events of 1851. The feat of 300 Cossacks the poet immortalized as in the poem "Over bayrak bayrak."

In 1961 there was installed monument to Taras Berestechko in Shevchenko.

In 1859 the poet was sent in Cherkasy after being arrested in the village. Prokhorovka. In the city he wrote several poems, made sketches of Cherkassy. Preserved house where the poet lived under the supervision of police.

Shevchenko visited Krolevce repeatedly. Preserved a house of R. Ohiyevska in which in 1859 stopped the poet. In the yard of this house in 1861 was coffin with the body the Great Kobzar during its transportation from the city of St. Petersburg in Ukraine. There is a memorial plaque in the building. The poet visited the sugar company "Brothers Yahnenko and Symyrenko", where he read his works to the workers and employees. P. Symyrenko in 1960 gave Shevchenko financial assistance for the publication of "Kobzar". Preserved former home of P. Symyrenko in which the poet stayed.

Life of the famous Ukrainian poet, artist, thinker T. Shevchenko is closely associated with Kyiv. In childhood and adolescence, he came here with his master. Presumably, stopping at the Podol. From summer 1843 to spring 1847 the poet periodically lived in Kiev. One of the flats, where the poet lived, survived – modern lane T. Shevchenko number 8th. After closing in Kiev Cyril and Methodius association, in which Taras Shevchenko was a member, the poet was arrested. It happened April 5, 1847 in crossing the Dnieper near modern bridge Paton. Shevchenko Was in Kiev after his exile in 1859. In August 1859 he was living in the family of S. Loboda (Vyshgorodska street, number 5) as well as the street number Streletska, 11. On 6-7 May 1861 the poet coffin was installed in the church of the Christmas at the Podol (Postal Square). The initial intention was to bury it in Kiev on Mount Shchekavytsya. After the final determination of the place of burial coffin carried on Kyiv modern highway Naberezhnye to ship that departed from Chain Bridge (near modern Metro Bridge) to the city of Caniv.

Kyiv is reflected in the works of T. Shevchenko. He described Pechersky and Old Town; "Green Hotel" in Moscow street and porch of printing of Kiev-Pechersk Lavra, where he loved to draw and relax. Remained as sketches Kurenivka, Vydubitsky monastery, Askold's Tomb, Alexander church.

There are a lot of T. Shevchenko's museums in Kiev: a State (bulvar Shevchenko, 12), Literary-memorial (St. Vyshhorodska 5) and Literary-memorial house-museum (prov., 8-a) [4].

Conclusions. The development of event tourism greatly affects the socio-economic situation of the region. Events actions as a catalyst in the development of tourism infrastructure, promote a positive image of the region as a tourist area. All the effects, both positive

and negative from conducting activities must be evaluated in order to fulfill the strategic objectives of tourism development in the region. In conclusion, we note that the event tourism can be considered as a factor of patriotism in the younger generation that stimulating educational process. Bright events in history evoke a sense of pride in their homeland, and must actively promote in the best sense of the word.

Literature.

1. About additional measures for the preparation and celebration of the 200th anniversary of the birth of Taras Shevchenko Decree of the President of Ukraine № 257 \ 2012 from 11.04.2012, the // <http://www.president.gov.ua/documents/14680.html>
2. On Approving the Plan in the preparation and celebration of the 200th anniversary of the birth of T. Shevchenko and the 150th anniversary of his reburial resolution № 167-r dated 02.03.2012, the // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/167-2011-%D1%80>
3. Babkin, AV Special Types of Tourism // A. Babkin. – M.: Higher Education, 2008. – 317 p.
4. Major thematic areas of tourist and excursion routes Ukraine. – Kyiv: State Enterprise “National Tourism Organization”, 2003. – 100 p.
5. Nationwide actions to commemorate the 200th anniversary of the birth of TG Shevchenko // Department of Education and Science of Kyiv Regional State Administration // Access <http://kyiv-oblosvita.gov.ua/200-richchya-vid-dnya-narodzhennya-tarasa-shevchenka>

